

Directa

setmanari de comunicació

Núm 313 17 d'abril de 2013 7,70€

GARZÓN va encobrir les tortures del 92

Traiem a la llum les declaracions, signades pel jutge, on els independentistes detinguts l'any 1992 detallen els mètodes de tortura a què van ser sotmesos.

El magistrat sempre ha negat haver-ne tingut coneixement

PÀGINES 2-4

Manifiesta que durante su detención ha
y torturas tanto físicas como psíquicas,
en la colocación de una bolsa en la cabeza,
vendados, golpes en el estomago, introduc
y la psíquicas, en amenazas de todo tipo, ad
estos hechos irían contra sus familias, diciend
a voces para que lo oyeran todos los detenido
a cantar el himno español, insultos al pueblo cat
Leída que es la presente la encuentra conf
firmando ante S.S., doy fe.

[Handwritten signature]

Vicente Lozano

6-7

La infanta **Cristina de Borbó** va estar a sou de La Caixa sense anar a treballar durant tres anys

8-9

Vilafranca del Penedès desvaloritza un equipament municipal i el cedeix a una fundació privada

13

La vídua d'una víctima de la **cèl·lula neonazi NSU** trenca el silenci per denunciar la inacció de l'Estat

18,19

Especial **Sant Jordi**: anàlisi d'una llegenda, homenatge a Estellés i recomanacions pel dia del llibre

ESTIRANT DEL FIL

Mentre Garzón assegura que mai ningú no ha denunciat davant seu haver estat torturat, la DIRECTA treu a la llum uns documents amb la signatura del jutge on els detinguts del 92 relaten els mètodes de tortura a què van ser sotmesos. Es tracta de les declaracions que van fer els encausats davant el jutge instructor i que contenen el relat de les vexacions, les amenaces i els maltractaments físics i psicològics que van patir. Garzón en va fer cas omís.

DRETS // EL JUTGE NO VA OBRIR MAI CAP DILIGÈNCIA PER INVESTIGAR ELS MALTRACTAMENTS DENUNCIATS PELS INDEPENDENTISTES DETINGUTS

Garzón va signar declaracions que detallaven les tortures del 92

Sònia Bagudanch
@sbagudanch

“**D**e les persones que van comparèixer davant meu, ni una sola, ni una sola, va denunciar tortures”. Són paraules del jutge espanyol Baltasar Garzón Real (Jaén, 1955), pronunciades a una de les poques entrevistes que ha concedit l'exmagistrat de l'Audiència Nacional d'ençà que va ser condemnat a onze anys d'inhabilitació per ordenar escoltes il·legals en el marc de la trama Gürtel.

Aquestes declaracions daten del 16 de desembre de 2012 i van ser dites durant una entrevista que li va fer Jordi Évole al programa *Salvados*, de La Sexta. A través d'unes declaracions televisives del diputat d'ERC Joan Tardà, l'entrevistador va demanar a Garzón per les tortures que van patir els independentistes detinguts l'any 1992.

“De les persones que van comparèixer davant meu, ni una sola, ni una sola, va denunciar tortures”
B. Garzón (16/12/2013)

Per primer cop es difonen uns documents que demostren que Garzón menteix deliberadament quan nega que cap detingut ha denunciat mai tortures durant la declaració feta davant seu. La DIRECTA treu a la llum part d'uns documents que surten íntegrament publicats al llibre *Et presento el jutge Garzón* (Grup Barnils-Edicions Saldonar) i que contenen les declaracions que van fer deu dels independentistes catalans detinguts l'estiu del 92 al despatx del jutge; unes declaracions on apareixen, al costat de la signatura de Garzón i de la pròpia víctima, els relats de les tortures a què van ser sotmesos.

ENCOBRIMENT D'UN DELICTE

Amb la seva signatura, Garzón rubricava les declaracions que havien fet els encausats, amb el relat de les vexacions inclòs. El magistrat, però, va eludir la seva responsabilitat com a jutge i no va obrir mai cap diligència per investigar les denúncies per tor-

ción relata en que han consistido los malos tratos de que ha sido objeto, una vez que fue detenido fue esposado a una tubería, donde permaneció por espacio de la primera noche, en Manresa, posteriormente fue trasladado a Madrid, y en una sala le colocaron una venda en los ojos y una bolsa de plástico, la cual presionaron por la parte de atrás del cuello, hasta que sentía síntomas de asfixia, después le dieron golpes en el cuello, tipo karate, y puñetazos en testículos y en general en todo el cuerpo, con una guía de teléfonos le golpearon en la cabeza, cuando tenía la bolsa en la cabeza, empujándole contra una pared, queriendo recordar que en un momento determinado, le empujaron contra una pared, golpeándose en el ojo izquierdo. Añade que cuando llegó a Madrid, fue mantenido de pie durante 18 a 20 horas, teniendo dolores en ambas piernas.

En este acto designa para su defensa a Ignacio Doñate Sanglas

Leída que es la presente la encuentra conforme en su contenido firmando ante S.Sª, doy fe.

tutes dels detinguts. Totes les denúncies que van presentar els encausats van ser arxivades sense que s'obris cap mena d'investigació. No només això, sinó que va utilitzar les confessions que havien obtingut els torturadors de les víctimes per tirar endavant la seva investigació sobre el cas. D'aquesta manera, Garzón va instruir la causa contra l'independentisme català basant-se en unes declaracions extretes sota tortura. Va incomplir, doncs, amb el seu deure, que era transmetre la denúncia per maltractaments al jutjat de guàrdia perquè iniciés una investigació i paralitzar la seva causa, tenint en compte que una declaració obtinguda mitjançant tortures no podia ser vàlida.

Per tant, el jutge va encobrir un delictes i va incomplir la llei, ja que tenia l'obligació de posar en coneixement de la justícia qualsevol fet constitutiu de delictes. Tal com

afirma Ramon Piqué, detingut el 92 i una de les víctimes de tortures que va denunciar els abusos davant del jutge instructor: “Nosaltres podem acusar Garzón de prevaricació perquè hi érem”.

ELS FETS I LES DETENCIONS

L'operació Garzón es va iniciar la nit del 29 de juny de 1992. Una onada de detencions que va generar l'estocada més important que ha patit mai l'independentisme als Països Catalans. Per ordre del jutge Garzón, la Guàrdia Civil va detenir Josep Musté i Ferran Ruiz a Vic; Jordi Bardina, David Martínez, Esteve Comelles i Teresa Mas a Manresa, i Joan Rocamora a Barcelona. Set detencions el primer dia.

Dos dies després, s'hi afegiren Jaume Oliveras, Vicent Conca i Ramon López a Barcelona i Josep Maria Granja a Badalona. L'endemà va ser el torn de Xavier Tolosana

A les declaracions dels independentistes encausats, hi podem llegir, sobre la signatura de Garzón (la primera a l'esquerra) i la de la pròpia víctima, els relats de les tortures a què van ser sotmesos l'any 1992

a Tarragona, que va elevar la xifra a dotze en tan sols quatre dies d'operatiu policial. Onze d'aquestes persones van ser traslladades a Madrid i se'ls va aplicar la llei anti-terrorista.

Garzón tenia l'obligació de posar en coneixement de la justícia qualsevol fet constitutiu de delictes

El 4 de juliol, la Guàrdia Civil va detenir Marcel Dalmau, Carme Turró i Dolors Bellés a Girona. El dia 6, Toni Infante a València; Eduard López i Francesc Puy a Barcelona; Ramon Piqué a Montcada i Reixac; Eduard Pomar a Sant Cugat del Vallès; Artur Escútia a Alginet; Vicent Coll a Benicarló; Josep Poveda a Barcelona, i Josep Bou a Palamós. A més, la Guàrdia Urbana

ESTIRANT DEL FIL

11

En només quatre dies, els primers de l'operatiu ordenat per Garzón, dotze persones van ser detingudes. Onze d'elles van ser traslladades a Madrid i se'ls va aplicar la llei antiterrorista

38

Del 29 de juny al 14 de juliol, l'etapa més virulenta de l'operació Garzón, es van practicar 38 arrestos. Les detencions van continuar després dels Jocs fins arribar a superar la seixantena

32

dels detinguts van ser acusats de pertànyer o col·laborar amb Terra Lliure. Vint-i-tres d'ells van ser sotmesos a tortures sistemàtiques i calculades, tant de tipus físic com psicològic

“Aquí, les preguntes les faig jo”

Els encausats del 92 expliquen la reacció del jutge Garzón davant les denúncies de tortures i maltractaments

l'obligació de fer esforços físics fins a l'esgotament o la privació del son i el menjar. Tot plegat, paral·lelament a les amenaces, les vexacions i els insults relacionats amb ells i amb la seva família. Uns mètodes que, en el cas de l'operació Garzón del 92, van ser aplicats per especialistes en tortures, segons l'advocat Ignasi Doñate.

Joan Rocamora ho resumeix així: “Són 24 hores rebent cops, ofegant-te i sentint insults” seguint “un ritual d'humiliació”, detalla. Tot plegat durant “un període en el qual tenen absoluta impunitat per fer de tu el que vulguin; i ja pots bramar, que aquella situació no es modificarà”, sentència Eduard López.

LA INDIFERÈNCIA DE GARZÓN

Entre els interrogatoris, els detinguts -coaccionats perquè no revelessin com havien estat tractats- eren visitats per la metgessa forense, Leonor Ladrón de Guevara, que mai va reconèixer els signes de tortura que presentaven els detinguts que havia de visitar. Fins que, ja lliures dels torturadors de la Guàrdia Civil, es plantaven davant Baltasar Garzón. Un cop allà, alguns dels detinguts es van atrevir a explicar al jutge instructor tot el que havien patit.

“Garzón era més que conscient de la cadena de tortura a la qual ens havien sotmès”

El que van rebre per part del jutge va ser indiferència, tot i que l'aspecte de tots ells parlava per si sol. Els relats dels detinguts coincideixen plenament amb aquest aspecte i alguns recorden que, si començaven denunciant el que havien patit, el jutge els feia callar i només els en deixava parlar al final.

Jordi Bardina assegura que, després d'explicar-li el que li havien fet, Garzón “va fer-ne cas omís gairebé amb un somriure burlat”, mentre que Artur Escútia recorda que, tot i explicar-li que l'havien maltractat, que li havien fet la bossa i

l'havien colpejat amb la guia telefònica, “ell no en volia saber res”.

“No va passar res, en va prendre nota i prou, no hi va haver *feedback*, tot i que el meu aspecte era deplorable”, sentència Eduard López. De la seva banda, Pep Musté confessa que va quedar “paradisim” en veure la reacció de Garzón després de contar-li que l'havien torturat. “No va fer cas de res, només va fer tres o quatre preguntes i para de comptar. I de les tortures, no en va voler saber absolutament res, ni cas”.

“El jutge em tallava com volent dir que no érem allà per aquest tema”

Ramon Piqué hi coincideix: “Vaig començar a declarar tal com havia après als soterranis de la Guàrdia Civil quan, de cop i volta, vaig dir que tot era mentida, que m'ho havia inventat per tot el que m'havien fet. I vaig fer el relat de tots els maltractaments a què m'havien sotmès. Ell es va limitar a prendre nota i aquí es va acabar el seu interès pel que m'havia passat allà baix”.

Ramon López qualifica l'actitud de Garzón de “hieràtica, freda” i rememora com el va interrompre en parlar del tema. “Vostè parla quan jo li digui; primer, ha de respondre les preguntes que jo li faci i, al final de la declaració, ja li donaré permís per parlar”. Joan Rocamora també destaca que el primer que li va dir el jutge va ser: “Aquí, les preguntes les faig jo”. “Ell em tallava com volent dir que no érem allà per aquest tema”, assenyalava, i assegura: “Garzón era més que conscient de la cadena de tortura a la qual ens havien sotmès”.

Jeroni Salvador, que va negar qualsevol implicació amb els vincles que plantejava Garzón, afirma que el jutge “volia més i volia més” i no acceptava una declaració sense fruits. Per això, relata, li va dir fins a quatre vegades que la seva declaració no li agradava i que, si no la variava, l'enviaria a la comissaria. “Sap què hi ha, allà?”, assegura que li va preguntar. ♦

Al llarg dels darrers anys, Garzón ha dut a terme una campanya per erigir-se en una figura de referència en la defensa dels drets humans / UKBERRI

Sònia Bagudanch
@sbugudanch

Detenció violenta. Aplicació de la llei antiterrorista. Règim d'incomunicació. Fins a cinc dies de silenci absolut i impunitat a mans de la Guàrdia Civil.

Els documents signats per Garzón que ara publica la DIRECTA contenen un resum del que van patir els independentistes detinguts el 92 durant el període d'incomunicació. És el resum que ells mateixos van fer davant Garzón, tot i que aquest ho nega.

La majoria van patir l'aplicació quasi ininterrompuda de la bossa, un mètode que no deixa marques, però que provoca asfíxia; la banyera, en què s'aguanta el cap en un recipient ple d'aigua fins que la víctima està a punt d'ofegar-se, o l'ús d'elèctrodes amb descàrregues elèctriques a punts delicats com el melic, els genolls, els colzes o els testicles.

D'altra banda, les pallisses i els cops als detinguts eren constants, així com

va entrar i escorcollar, sense autorització judicial, el setmanari *El Temps*. El 7 de juliol van detenir Oriol Malló a Barcelona; Carles Bonaventura a Girona; Xavier Ros i Xavier Puigdemont a Banyoles; Xavier Alemany a l'Estartit; Joan Durà a Monòver; Guillem de Paldejà a Sant Cebrià de Vallalta, i Andreu Cabot i Oriol Montserrat a Mataró. Jordi Manyé, Marc Vila i Enric Cot van ser detinguts el dia 9 a Mataró, mentre que, el 14, la policia va arrestar Jeroni Salvador i Àngel Pitarch a Benicarló.

Trenta-vuit detencions del 29 de juny al 14 de juliol, l'etapa més virulenta de l'operació. Garzón va ordenar cinc detencions i tres citacions més entre el setembre i el desembre de 1992, sense arribar a la contundència inicial. Les detencions, però, van continuar després dels Jocs Olímpics i van arribar a la seixantena d'arrestos.

Trenta-dos dels detinguts van ser acusats de pertànyer o col·laborar amb Terra Lliure i se'ls va aplicar la llei antiterrorista. Vint-i-tres d'ells van ser sotmesos a tortures sistemàtiques i calculades, tant de tipus físic com psicològic. ♦

ESTIRANT DEL FIL

Combatent la desmemòria

D'ençà del 92, diverses entitats, associacions i iniciatives han maldat per fer visible la realitat de la tortura, destapar el jutge i donar a conèixer l'operació Garzón, la pitjor persecució que ha patit mai l'independentisme català

Sònia Bagudanch

@sbugudanch

Combatre la tortura en un Estat connivent amb aquesta pràctica no és una tasca fàcil. Si Baltasar Garzón ha pogut fer i desfer al seu gust -fins que ha actuat contra la xarxa Gürtel-, ha estat gràcies a un Estat poc garantista assentat sobre un sistema polític al qual li interessava que el jutge lligués fort les seves víctimes, un sistema judicial poc independent i molt polititzat, i gràcies a uns mitjans de comunicació que li feien el favor de silenciar tots els excessos professionals que cometia. Uns mitjans pels quals la tortura sempre ha estat un tema tabú.

Ha estat el teixit militant el que ha maldat per fer visibles les vulneracions de drets a l'Estat espanyol

Ha estat el teixit militant el que ha hagut de maldar per fer un xic visibles les vulneracions de drets que es cometen a l'Estat espanyol amb el vistiplau de la classe política i la judicatura i que haurien de fer envermellar qualsevol societat que es cregui mínimament democràtica. ◀

Presentació del documental 'Operació Garzón contra l'independentisme català' a Olot / JORDI BORRÁS

Documental 'Operació Garzón contra l'independentisme català'

Amb l'objectiu de recordar l'operació Garzón i donar veu als independentistes que van ser torturats, l'any passat, el diari digital *Llibertat.cat* va elaborar un documental a través del qual es denunciava la tortura i s'assenyalava clarament el paper que va tenir Baltasar Garzón en tot el procés. El documental ha contribuït a destapar les irregularitats comeses pel jutge Garzón i ha donat a conèixer de manera molt eficaç la realitat de la tortura a l'Estat, de

la mà dels testimonis dels encausats del 92, i també la dèria repressora que ha tingut sempre l'Estat espanyol contra l'independentisme català, ja sigui políticament o optant per la via armada. Les projeccions i el *tour* dels encausats per tot el país ja sumen més de 100 parades arreu dels Països Catalans i la primera edició en DVD del documental està pràcticament esgotada, tot i que es pot veure íntegrament a través d'Internet.

Memòria contra la tortura

A casa nostra, destaca la feina feta per Memòria contra la Tortura, una associació que es va constituir l'any 2005 a partir de les indemnitzacions que van rebre els encausats del 92 amb la condemna del Tribunal d'Estrasburg contra l'Estat espanyol per no haver investigat les denúncies per tortura.

Memòria contra la Tortura dona suport a les víctimes de maltractaments i els ofereix assessorament jurídic. Durant tots aquests anys, ha desplegat una campanya de sensibilització molt important per conscienciar de la necessitat de visibilitzar i denunciar els maltractaments que es produeixen a les comissaries i a les presons, paral·lelament a la tasca d'exigir mètodes que avancin cap a la seva eradicació. Conscient que els casos per tortures només surten a la llum sota una insistent campanya de solidaritat i suport, l'entitat ha aconseguit acompanyar les víctimes d'abusos policials i empenyer-les a denunciar el seu cas.

L'1 de desembre de 2004, Memòria contra la Tortura, juntament amb el Ciemen, ACAT i Justícia i Pau, va aconseguir que el Parlament de Catalunya aprovés una proposició no de llei que incorporava les propostes de l'ONU contra la tortura, com ara la instal·lació de càmeres de seguretat; una mesura que Felip Puig va paralitzar. A més, va editar el Protocol d'Istanbul per detectar científicament les lesions provocades per l'aplicació de mètodes de tortura i en va enviar un exemplar a tots els CAP de Catalunya.

AMCT forma part de la Coordinadora per la Prevenció de la Tortura (CPT), una plataforma d'abast estatal que aplega una trentena d'entitats, com l'Observatori del Sistema Penal de la Universitat de Barcelona, l'Associació Catalana pels Drets Humans, la Comissió de Defensa del Col·legi d'Advocats de Barcelona, l'Acció dels Cristians per l'Abolició de la Tortura, Alerta Solidària i també les coordinadores antirepressives de Gràcia i Sants de la ciutat de Barcelona.

'Et presento el jutge Garzón'

Amb l'objectiu de contribuir a desemmascarar les vergonyes d'un Estat que s'autoqualifica de democràtic, aquest mes d'abril ha sortit a la venda el llibre *Et presento el jutge Garzón*, de la periodista Sònia Bagudanch. Es tracta del primer volum d'una col·lecció impulsada pel Grup de Periodistes Ramon Barnils i Edicions Saldonar que busca, precisament, abordar qüestions poc tractades pels mitjans de comunicació. L'obra fa un repàs cronològic de la carrera judicial de Baltasar Garzón fixant-se en allò que més s'ha ocultat de cada cas, com són els excessos professionals o les vulneracions de drets humans. El llibre, que acaba amb l'etapa de Garzón com a advocat defensor de Julian Assange, fundador de Wikileaks, també aborda la campanya del jutge per erigir-se en figura de capçalera en la defensa dels drets humans. **DAVID ROU**

AIXÍ ESTÀ EL PATI

6-7

Cristina de Borbó va estar a sou de La Caixa sense anar a treballar durant tres anys

8-9

El consistori de Vilafranca del Penedès desvaloritza un equipament públic i el cedeix a una fundació privada per fer l'Escola de negoci del vi i el cava

POLÍTICA // EL 'PARE' DE LA CONSTITUCIÓ ESPANYOLA VA PARTICIPAR EN L'INTENT D'ORGANITZAR UNA GUERRILLA COMUNISTA A LA SERRA DE CAZORLA

Miquel Roca: de guerriller del FOC a advocat de la infanta Cristina

Marc Rude

@MarcRude

El rei Joan Carles ha confiat la defensa legal de la seva filla Cristina, imputada pel cas Noós, a l'advocat català Miquel Roca i Junyent. Pare de la Constitució espanyola, diputat i portaveu convergent al Congrés espanyol durant dues dècades, Creu de Sant Jordi, columnista de *La Vanguardia* i propietari de l'influent bufet Roca Junyent i associats, el perfil de Roca és el d'un prohom de la burgesia barcelonina, mestre de la política de passadissos i controlador d'accessos de les portes giratòries administració-empresa. Compagina l'activitat del bufet amb diversos càrrecs directius a corporacions com Abertis, el Banc de Sabadell i l'ACS del seu amic íntim Florentino Pérez, amb qui fins i tot es va presentar a les eleccions espanyoles de 1986 -i va fracassar en l'intent.

UN PASSAT POC CONEGUT

Miquel Roca i Junyent va néixer a Bordeus l'any 1940 sota un bombardeig nazi. El seu pare és un dels fundadors d'Unió Democràtica de Catalunya. La família va tornar a Catalunya dos anys després i el petit Miquel va ser matriculat al col·legi Virtelia, que imbueix els fills de la burge-

Roca és un mestre de la política de passadissos i controlador d'accessos de les portes giratòries administració-empresa

sia liberal barcelonina -com ara Pasqual Maragall, Jordi Pujol o Ricardo Bofill- d'un catalanisme devot de la verge de Montserrat. Però, el 1956, any que esclata per primer cop la mobilització estudiantil contra la dictadura, Roca comença la carrera de Dret a la UB. La facultat el convertirà en un autèntic revolucionari.

Es va integrar al Front Obrer de Catalunya (FOC), articulad dins el Frente de Liberación Popular (FLP, popularment FELIPE) a escala estatal. La gent que l'integra són jovent universitari de família benestant que es distancien de les forces tradicionals de l'oposició antifranquista (PCE-PSUC, PSOE-UGT, CNT...) i s'emmarquen en moviments d'alliberament nacional com la Revolució Cubana, les guerrilles del Front de Libération Nationale algerià i les lluites de Sud-àfrica, Angola, Palestina o el Vietnam. Entre els camarades de Roca, hi trobem els futurs dirigents del PSC Narcís Serra, Pasqual Maragall i Isidre Moles. A l'Estat espanyol, militaven al FELIPE aristòcrates com Jesús Aguirre y Ortiz de Zárate -que va ser marit de la duquessa d'Alba-, l'advocat de banca i després assessor legal de la casa reial José Manuel Romero i futurs diputats, ministres i presidents autonòmics del PSOE com Joaquín Leguina, José Ramon Recalde i José María Maravall o els sociòlegs Jesús Ibáñez i Manuel Castells i l'escriptor Manuel Vázquez Montalbán.

EL ROCA MÉS COMBATIU

Una facció del FELIPE, partidària de la lluita armada, va elaborar plans per crear una guerrilla comunista a la serra de Cazorla (Jaén). A París, els joves militants es van reunir amb representants de la Iugoslàvia de Tito, que es va comprometre a donar-los suport. Alguns van arribar a viatjar al país balcànic per rebre entre-

El banquer i exministre José Luís Leal recorda Roca com "un dels més radicals del FELIPE"

ament. A la capital francesa, també van parlar amb l'ambaixador cubà Gutiérrez Menoyo. El *Che* Guevara, però, no va veure gaire creïble la idea que proposaven. Roca i el també futur pare de la Constitució per la UCD José Pedro Pérez-Llorca són els elements més revolucionaris del grup. El banquer i exministre socialista José Luís Leal recorda Roca junyent com "un dels més radicals del FELI-

Els firmants dels Pactes de la Moncloa: Enrique Tierno Galván (PSP), Santiago Carrillo (PCE), Josep Maria Triguera (PSC), Joan Reventós (CSC), Felipe González (PSOE), Juan Ajuria Guerra (PNV), Adolfo Suárez (UCD), Manuel Fraga (AP), Leopoldo Calvo Sotelo (UCD) i Miquel Roca (CIU) el 25 d'octubre de 1977

PE" i el periodista Manuel Vicent el descrivia així a *El País*, el 1984: "Llavors, no es podia trobar ningú més combatiu que aquest noi a les aules (...) el seu fort era la ràbia intel·lectual, el més àcid de la rebel·lia d'esquerres". Roca va ser expulsat com a professor de la universitat el 1966; fins i tot va passar una breu temporada a la presó.

Si bé, a partir de mitjans de la dècada dels 60, la majoria de companys del FOC-FELIPE van virar cap a les postures més reformistes del PSUC-PCE i el PSOE, el viatge ideològic de Roca va ser encara més destacat. A poc a poc, el despatx d'advocats que havia muntat amb Narcís Serra va deixar de defensar presos comunistes i anarquistes davant els tribunals militars i va començar a fer calés amb la gestió de temes urbanístics i administratius. En el camp polític, la història ja és més coneguda: Roca va ser fundador de Convergència, diputat al Congrés espanyol, candidat a l'alcaldia i col·laborador en la redacció de la Constitució i l'Estatut d'Autonomia. ♦

AIXÍ ESTÀ EL PATI

/ ALBERT GARCIA

Eloi Latorre
@Homestic

“La infanta Cristina acudeix amb normalitat a la seva feina”. Aquest era el titular de *La Vanguardia* del 4 d'abril, l'endemà que es fes públic que el magistrat titular del jutjat d'instrucció número 3 de Palma, José Castro, havia decidit citar la filla mitjana del rei d'Espanya com a imputada en l'anomenat cas Nóos. Però, com el diari del Grup Godó, sempre atent a oferir una imatge amable de la monarquia, bona part de la premsa generalista de l'Estat va apostar per il·lustrar la notícia amb una foto de la filla del rei Joan Carles dirigint-se al seu despatx situat a les anomenades torres negres de La Caixa, donant a entendre que la imputació judicial no havia alterat la seva agenda.

VINT ANYS EN NÒMINA

Cristina de Borbó és la baula que exemplifica millor el sòlid i sovint idíl·lic vincle que sempre ha unit el cap de l'Estat espanyol i La Caixa de Pensions i Estalvis de Barcelona (avui CaixaBank). L'entitat financera que actualment presideix Isidre Fainé s'ha afanyat a cuidar al màxim les

seves relacions amb la primera magistratura de l'Estat; i a fe que ho ha aconseguit. La infanta Cristina ha estat en nòmina de La Caixa ininterrompudament des que va ser fitxada per la fundació de l'entitat l'octubre de 1993. La filla del rei s'havia traslladat a Barcelona un any i mig abans per participar en l'organització del campionat mundial de vela adaptada que va tenir lloc just després dels Jocs Olímpics. Va ser la seva primera feina remunerada i, des de llavors, la seva residència ja no s'ha mogut de la capital catalana, ja que, immediatament, va trobar feina -amb un contracte de pràctiques- a la delegació barcelonina de la Unesco i, pocs mesos després, La Caixa -en aquell moment presidida per l'exgovernador civil franquista de Barcelona Juan Antonio Samaranch- va anunciar la seva incorporació al departament de programes culturals de la fundació. Encara que la seva tasca inicial, l'organització d'exposicions artístiques, no coincidia gens ni mica amb la formació de la infanta, que és llicenciada en Ciències Polítiques per la Universitat Complutense de Madrid, no consta que la filla del rei hagués passat cap mena de procés de selecció.

Però, des de llavors, sembla que estan contents amb ella perquè no ha deixat

INSTITUCIONS // CAIXABANK MANTÉ UNA RELACIÓ PRIVILEGIADA
AMB LA MONARQUIA DES QUE VA DONAR FEINA A LA FILLA DEL REI

Cristina de Borbó va estar a sou de La Caixa sense anar a treballar durant tres anys

de prosperar. El 1998, va passar a ser coordinadora de programes de cooperació internacional per al Tercer Món i, l'any 2005, va ser ascendida a cap de l'Àrea Internacional de la Fundació La Caixa. Des d'aleshores, té un despatx propi a la seu corporativa de l'entitat situada a la Diagonal de Barcelona, on sol acudir, com ha quedat clar, amb total normalitat. Ara bé, aquesta normalitat va conèixer un llarg parèntesi, ja que, entre l'agost de 2009 i el setembre de 2012, Cristina de Borbó va viure a Washington, on el seu marit havia estat destinat com a president de la Comissió d'Afers Públics per a l'Amèrica Llatina i els Estats Units de Telefónica. Malgrat aquests tres anys bons d'allunyament, no consta que la infanta demanés cap excedència ni que la relació contractual amb La Caixa variés.

L'any 2004, la infanta Cristina va declarar que havia cobrat 90.000 euros bruts de La Caixa

Ella mateixa manifestava a la revista *Hola!*, en el moment d'emigrar als Estats Units, que podria compatibilitzar la seva feina amb l'aventura americana “treballant a distància amb l'ajut d'Internet” i també desplaçant-se a Barcelona de tant en tant, quan fes falta. Però, a l'hora de la veritat, les seves presències a la capital catalana van ser molt dosificades, sobretot a partir del moment en què es va fer pública la imputació d'Urdangarín en l'afar Nóos, el novembre de 2011. Durant tot l'any següent, la infanta només va creuar l'Atlàntic un cop per atendre obligacions vinculades a La Caixa: va ser el febrer de 2012, quan va assistir a un congrés organitzat per l'Institut de Salut Global. Després, va tornar a desaparèixer als Estats Units.

SOU FORA DE CONVENI

El sou que cobra la filla del rei espanyol pels seus serveis a l'entitat financera catalana és una dada guardada amb pany i forrellat. Però el mateix cas Nóos ens dóna una pista al respecte. Segons consta en un apunt manuscrit que forma part del sumari, l'any 2004, la infanta Cristina va declarar que havia cobrat 90.000 euros bruts de La Caixa, una quantitat superior a l'assignació que rebia en aquell moment de la casa reial, que era de 72.000 euros.

És lògic pensar que, des de la data del document, la seva retribució hagi crescut de forma considerable. Coincidint amb el retorn de la infanta a Barcelona, el grup CaixaBank va anunciar un ERO, que suposava l'eliminació de 3.000 llocs de treball, arran dels processos d'integració de diverses entitats. Encara que la retallada no afecta la fundació, el greuge arran del tracte exquisit que rep la representant de la família borbònica ha estat objecte de tota mena de comentaris entre la plantilla del grup financer, crítiques que s'han reflectit a les xarxes socials i als llocs web de les diverses seccions sindicals.

UNA HIPOTECA AMB FACILITATS

Però l'entitat d'estalvis no només ha garantit una feina a la filla mitjana del rei espanyol, sinó que també li ha proporcionat un allotjament a l'alçada de la seva categoria aristocràtica. L'octubre de l'any 2004, Cristina i el seu marit van obtenir un crèdit hipotecari de La Caixa per valor de cinc milions d'euros per a l'adquisició de l'exclusiva torre de tres plantes del carrer Elisenda de Pinós, 13 (al barri de Pedralbes de Barcelona). El préstec -a retornar en 30 anys amb un interès del 0,5% d'Euribor- va superar l'anàlisi del departament de riscos de l'entitat, tot i que, en aquell moment, Urdangarín declarava uns ingressos de

Cristina i Iñaki han posat a la venda la torre de Pedralbes / ALBERT GARCIA

3.000 euros mensuals en dotze pagues l'any i accions per valor de 327.000 euros de la societat Aizoon, que compartien ell i la seva dona. Però, a part de la quantia, el crèdit hipotecari de la família Urdangarin tenia altres característiques que el feien ben especial: preveia un període de carència de quatre anys, és a dir, durant aquest temps, no van haver de pagar ni un euro del capital prestat, només els interessos. A part, tampoc se'ls va exigir el pagament de les diverses comissions que l'entitat demana habitualment en la prestació d'una hipoteca. Fonts sindicals de La Caixa asseguren que aquest tracte de favor se sol tenir en compte per a treballadors de l'entitat, sempre que demanin el préstec per finançar la compra d'una primera residència, però que sembla del tot injustificat en un immoble d'aquestes característiques.

L'octubre de l'any 2004, Cristina i el seu marit van obtenir un crèdit hipotecari de La Caixa per valor de cinc milions d'euros

En la seva declaració davant el jutge José Castro, instructor del cas Nóos, Iñaki Urdangarin va afirmar, el 23 de febrer d'enguany, que havia deixat de pagar dues quotes trimestrals de la seva hipoteca amb La Caixa. Segons diversos mitjans, l'entitat hauria ofert una solució a la parella, que consistiria en la concessió d'un nou període de carència. Curiosament, ha estat la cartera immobiliària de CaixaBank la que, ara, ha tornat a posar a la venda el xalet de la infanta, després que la parella decidís vendre'l un cop es va fer pública la fiança de vuit milions d'euros que imposava el jutge al duc de Palma. ◀

L'efecte Lluís Reverter

/ MARGA GÓMEZ

Un dels personatges clau per entendre la bona connexió entre la família Borbó i La Caixa és, sens dubte, Lluís Reverter Gelabert, un històric del PSC que va fer tota la seva carrera política de la mà de Narcís Serra, de qui va ser número dos al Ministeri de Defensa i a la vicepresidència del govern. Reverter va deixar les seves responsabilitats a l'administració de l'Estat en plena crisi de l'executiu de Felipe González, el març de 1993, quan era responsable de coordinació de presidència del govern, i immediatament es va incorporar a la Fundació La Caixa, amb el càrrec de secretari general, que ha mantingut fins avui. Persona amb fama de ser un relacions públiques exquisit i servicial, magníficament relacionat amb la cúpula militar, les seves bones arts en l'àmbit del protocol el van fer valedor de la confiança del rei, que el mateix 1993 li va encarregar personalment l'organització del funeral del seu pare, Joan de Borbó. Durant un temps, el nom de Reverter fins i tot va sonar com a possible cap de la casa reial, però, finalment, l'antiga mà dreta de Serra es va incorporar a La Caixa. La seva irrupció, doncs, va ser decisiva per a la contractació de la infanta Cristina, pocs mesos més tard. Amb tot, Reverter ha continuat cultivant els seus llaços estrets amb la monarquia i, avui, encara és membre del consell d'administració de Patrimonio Nacional, la societat pública dependent de la presidència del govern central que administra els béns de la casa reial.

Acte de presència

La bona entesa entre el cap de l'Estat espanyol i La Caixa s'ha plasmat en la presència sol·licita i constant del rei a bona part dels actes públics importants de l'entitat: Joan Carles I no es va perdre la inauguració de la sala d'exposicions CaixaForum de Montjuïc l'any 2002, ni la del remodelat CosmoCaixa el 2004, ni del CaixaForum de Madrid el 2008. En canvi, en el cas de la celebració oficial del centenari de la caixa d'estalvis, també el 2004, va delegar en el seu fill Felip. Durant molts anys, el rei ha tingut dues dates fixes a Barcelona: la inauguració del Saló Nàutic i l'entrega anual de les beques atorgades per la Fundació La Caixa. Va ser, justament, en una entrega d'aquests ajuts, el febrer de l'any passat, que els reis Joan Carles i Sofia van comparèixer junts, en una època en què les seves agendes oficials ja eren totalment autònomes. I allí van evidenciar el seu distanciament amb un incident molt sonat, quan Sofia va insinuar al seu marit a cau d'orella que estava allargant massa el discurs i aquest la va reprovar públicament.

AIXÍ ESTÀ EL PATI

URBANISME // EL CONSISTORI SOCIOVERGENT DESVALORITZA UN EQUIPAMENT PÚBLIC I EL CEDEIX A UNA FUNDACIÓ PRIVADA SENSE REBRE RES A CANVI

L'Ajuntament de Vilafranca aplanarà el camí a l'escola de negocis del vi i el cava

La construcció d'una escola d'estudis superiors relacionats amb la direcció i la gestió d'empreses dels sectors del vi, el cava i la vinya a Vilafranca del Penedès està generant polèmica. El projecte, que només compta amb el suport de l'actual govern encapçalat per CIU i el PSC, es dirà ESCAVI BS, sigles d'Escola Superior del Cava i el Vi, Business School. Es tracta d'una escola que oferirà màsters privats a un cost molt elevat (prop de 20.000 euros per un curs de 125 hores) i que es desenvoluparà en un equipament municipal que l'Ajuntament cedeix per a un ús privat sense cap retribució a canvi.

Aina Torres Rexach
@La_Directa

El ple de l'Ajuntament de Vilafranca del mes de març va aprovar la creació de la fundació que permetrà impulsar l'Escola Superior del Cava i el Vi (Escavi), que té previst iniciar el curs acadèmic el setembre. Després que el punt s'hagués de retirar fins a tres vegades de l'ordre del dia, als plens del desembre, el gener i el febrer passats, aquesta vegada, ha comptat amb els quinze vots favorables del govern local sociovergent, amb l'abstenció de PP i ERC (3 vots) i l'oposició de la CUP i ICV (3 vots més). El PSC ha donat suport al projecte, tot i que sempre havia demanat que, en aquest equipament, s'hi fes una residència per a gent gran que generés 200 llocs de treball. La CUP i ICV s'han mostrat molt crítiques amb el desenvolupament d'aquest projecte. Però la crítica no s'acaba en el terreny polític, ja que Josep Marrugat, responsable de la vinya i el vi d'Unió de Pagesos de l'Alt

Penedès ha assegurat: "L'ESCAVI és un foc d'encenalls de cara a la galeria, una escola de negocis enfocada al màrqueting on no es té en compte la producció. Als pagesos, ens han ignorat".

Els crítics amb l'escola van més enllà i apunten un llarg reguitzell de dubtes sobre la conveniència del nou centre. En un context de retallades en el món de l'ensenyament, l'administració inverteix

"L'ESCAVI és un foc d'encenalls de cara a la galeria; als pagesos, ens han ignorat"

diners públics per la rehabilitació i l'adaptació de l'equipament que acollirà un projecte privat de formació. A més, el programa docent no contempla una de les funcions de tota universitat: la recerca. Tampoc no hi constarien continguts relacionats amb la idiosincràsia del territori, només formació de gestió empresarial. També caldrà saber anglès per

poder estudiar en aquesta escola, ja que aquest serà l'idioma vehicular. Per altra banda, denuncien, no s'ha presentat cap informe d'impacte econòmic del projecte a la vila i a la comarca, ni sobre quins beneficis pot reportar a la població en general.

LA DESPESA PÚBLICA ES DISPARA

El projecte, de moment, ha costat 600.000 euros a l'Ajuntament de Vilafranca, que s'han invertit en la rehabilitació de l'espai que acollirà l'escola, l'antic Institut Català de la Vinya i el Vi (INCAVI). També caldria sumar-hi 800.000 euros més de l'administració pública que ja han estat adjudicats per l'arranjament de l'edifici. A la llista de despeses que van a càrrec de l'erari públic, cal afegir-hi els 60.000 euros que ha costat la contractació de l'empresa privada externa al territori que ha dissenyat el projecte educatiu. A més, l'equipament municipal que el consistori cedeix a l'ESCAVI durant 50 anys està valorat en 2.171.000 euros, però, a canvi, no es rebrà cap contraprestació econòmica ni material, ni tan sols es pagarà un

Edifici on s'ubicarà l'Escola Superior del Cava i el Vi / AINA TORRES

lloguer per l'ús de l'equipament, un fet molt criticat per la CUP. De fet, si aquest equipament es llogués, podria reportar uns ingressos anuals considerables per a l'Ajuntament. Malgrat aquesta forta inversió pública en l'equipament, el grup impulsor no garanteix la creació de cap lloc de treball per a la població de la comarca.

SOTA CONTROL PRIVAT

La fundació creada per gestionar l'escola estarà controlada pels principals empresaris del sector i per entitats financeres de la comarca com Caixa Penedès. Dos dels patrons pertanyen a aquesta entitat: Martí Solé i Bordes, president de l'Obra Social, i Ricard Banquells i Bernard, director general de Caixa Penedès, que va exercir de secretari a les reunions de l'entitat en què presumptament es van cometre irregularitats relacionades amb el cobrament de pensions milionàries (Fundació privada Caixa Penedès). Al patronat, també hi seran representades les principals marques del vi i el cava -Freixenet (José Luis Bonet i Ferrer), Codor-

Vinyes de Vilafranca del Penedès / AINA TORRES

niu (Maria del Mar Raventós i Chalbaud) i Miguel Torres (Miguel Agustín Torres i Riera) i diferents membres del Consell Regulador de la Denominació d'Origen Penedès, Cava i Catalunya i l'INCAVI. L'alcalde de Vilafranca, Pere Regull, també serà patró i, a més, president de la nova fundació.

Un informe advertia que les aportacions de l'Ajuntament eren tant elevades que no complien la legislació

L'Ajuntament aporta el 85% dels actius a la nova fundació però el pes que tindrà dins el patronat és només del 18%, fet que implica una aportació principalment pública, però un control privat. Per la seva banda, la Fundació privada Caixa Penedès aporta 180.000 euros i les altres persones jurídiques fundadores aporten 30.000 euros cadascuna. "Els pagesos hem contribuït a l'escola amb els 30.000 euros que aporta el consell regulador de DO sense obtenir res a canvi", s'ha queixat Marrugat. A més, la dissolució de la Fundació de l'ESCAVI i el retorn de l'equipament a l'Ajuntament és complicada, ja que requereix de la majoria absoluta dels

membres del Patronat i l'Ajuntament hi té una representació minoritària.

REVALORITZAR A LA BAIXA

Tant la CUP com ICV han denunciat al ple que, en pocs mesos, aquest equipament s'ha revaloritzat a la baixa en un milió d'euros (un 33%). Així, la valoració final de l'immoble de l'antic INCAVI (que és l'aportació que fa l'Ajuntament a la Fundació) és de 2.171.000 euros, però, segons la valoració inicial, feta el mes d'abril, seria de 3.100.000 euros. Les dues formacions apunten que aquesta desvalorització respondria al fet que un informe posava de manifest que les aportacions de l'Ajuntament o l'administració pública eren tant elevades que no complien els criteris establerts per la legislació (l'aportació privada ha de ser com a mínim del 10%), per tant, el govern, per poder complir els requisits, hauria revaloritzat molt a la baixa l'equipament municipal.

VIABILITAT ECONÒMICA

El pla de viabilitat econòmica del projecte ESCAVI també ha generat dubtes. El pla detalla que l'aportació de la Fundació Caixa Penedès serà de 250.000 euros, però, actualment, es parla de només 180.000 euros. També es contempla una aportació del sector vitivinícola de 250.000 euros, però, a dia d'avui, només

es preveuen 210.000 euros. Es partiria, doncs, d'un desfasament de més de 100.000 euros. A més, els estatuts de la Fundació diuen textualment que "el càrrec de director és retribuït, en els termes que es considerin adequats a la naturalesa i a la representativitat pròpies del càrrec i a les seves funcions", sense especificar quants diners seran. La CUP ha denunciat que tampoc no queda clar qui pagarà l'aigua, l'electricitat, la consergeria, el personal de neteja, el material d'adequació de l'espai (valorat en 250.000 euros a l'informe del projecte) i la senyalització de l'espai (valorat en 80.000 euros). A més, cap altre ajuntament de la comarca no hi aporta diners.

La valoració de l'edifici ha passat de 3.100.000 a 2.171.000 euros en només sis mesos

Davant de tot això, la CUP ja ha anunciat que presentarà al·legacions als estatuts aprovats al ple del mes de març, mesura que ICV també està estudiant. La CUP creu que aquest projecte atempta contra els principis bàsics de l'educació universal i democràtica i que, si el govern tira endavant el procés, el barri i la vila perdran una gran oportunitat en forma d'equipament durant 50 anys. ◀

Projectes aturats per manca de recursos

L'aportació que fa l'administració a l'Escola de Negocis contrasta amb els projectes de Vilafranca que encara no s'han acabat per falta de recursos. Entre ells, el centre cívic de l'Espirall i l'Auditori del municipi. També ha quedat aturada la construcció d'una segona biblioteca. Al llarg d'aquests últims anys, s'han suprimit projectes com el Diverhivern (espai de jocs per a la mainada) i el servei Respir (suport a les persones amb familiars dependents). A més, fa quasi deu anys que no hi ha cap equipament juvenil al municipi. Amb la construcció de l'ESCAVI, s'utilitzarà un espai d'uns 1.700 metres quadrats, per un màxim previst de 40 alumnes per any (42,5 metres quadrats per alumne). Per contra, la situació de la Biblioteca Torras i Bages i la nova sala d'estudi de la població és, en determinats períodes, de saturació.

CARA A CARA

Violència i moviments socials

Que l'origen de la violència rau en un sistema que ho permet i que promulga les desigualtats és un possible punt de partida. Hi ha qui defensa que la confrontació directa és necessària, ni que sigui perquè aflorin conflictes invisibilitzats. Avui dia, com es defineix la violència, quan es justifica, en quines formes i de quina manera és part del debat que es genera fora i dins dels moviments socials. I és que, sovint, el dret de defensar-se es posa en entredit quan es fa des d'un col·lectiu.

Noviolència per coherència o com a estratègia

Jordi Calvo Rufanges

Centre d'Estudis per la Pau JM Delàs

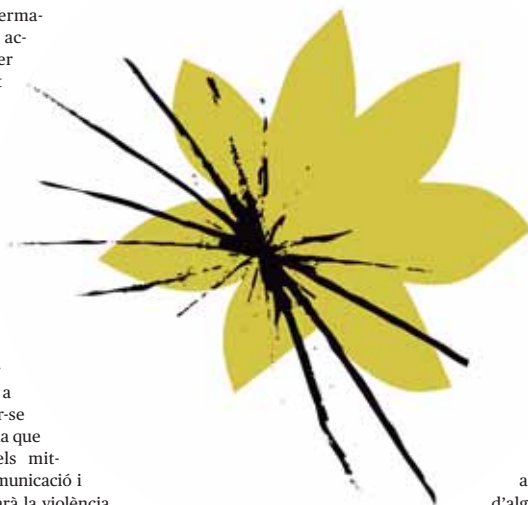
@jordicalvo

L'ús de la violència per aconseguir la transformació social és un tema recurrent dins els moviments socials. Va i torna, en funció del context en què ens trobem, segons la violència que rebem. Ara, els nivells de violència assolits a conseqüència de la crisi són molt alts i es comprèn que tornem a plantejar respostes violentes. Perquè la ràbia, la frustració i l'emergència de la situació ens fan pensar que la violència és l'única manera de canviar el rumb de les coses. Però, si ho fem, estarem cometent un greu error. El capitalisme és un sistema que genera moltes violències i, si volem construir un món diferent, haurem de fer les coses de manera diferent. Si no volem reproduir un model similar al capitalisme, no ens queda una altra opció que apostar per les vies noviolentes.

Si critiquem l'ús de la violència per part del sistema, qui ens creurà a nosaltres si fem el mateix?

Els moviments socials aconsegueixen influir, obrir camí, convèncer i canviar coses no pels seus grans recursos o pels mitjans que tenen a l'abast, sinó per la coherència que mostren entre el que diuen i el que fan. Si critiquem l'ús de la violència per part del sistema, qui ens creurà a nosaltres si fem el mateix? La legitimitat de les lluites socials i de les seves activistes basen la seva força en la legitimitat que els dona la coherència personal i col·lectiva. No cal que totes siguem noviolentes gandhianes i que apliquem els paràmetres de la noviolència ètica com a filosofia o com a forma de vida per defensar el rebuig de la violència als moviments socials i, per tant, l'ús de

la noviolència en les seves accions. Però sí que podem adoptar la noviolència estratègica com la manera més efectiva de canviar les coses. La noviolència estratègica està integrada per una infinitat de maneres d'enfrontar-se al sistema, de qüestionar-lo i de convèncer la major part de la societat de les virtuts de les nostres propostes d'una manera coherent. Des de la no cooperació fins a la desobediència civil, les estratègies noviolentes han estat una eina punyent al llarg de la història arreu del món i han aconseguit des de petits canvis locals fins a derrotar tot un imperi. El millor de tot és que han estat canvis permanents, ben acceptats per la societat i que no han necessitat d'un aparell violent per mantenir-se. A més, la noviolència és la millor manera d'enfrontar-se a un sistema que controla els mitjans de comunicació i que utilitzarà la violència de les protestes per legitimar la seva pròpia violència. Per coherència, per principis o per estratègia, els moviments socials han d'apostar per les vies noviolentes. ◀

/ ARIADNA BORRÀS

Si no la utilitzes, desapareix?

Simón Vázquez

Militant d'Endavant OSAN

@simon9barris

El poder de la nostra ment, encara que no ens agradi, és limitat. Per això, de moment, no n'hi ha prou amb la imaginació o amb pensar que t'agradaria que una cosa fos diferent perquè canviï de veritat. La violència, com a noció que té una multiplicitat de formes i expressions, no es pot generalitzar, sempre s'ha de parlar d'ella partint d'una situació concreta. Aquest marc interpretatiu sembla acceptat, però no és així, ens entestem a pensar de forma abstracta i a voler generalitzar la noció de violència en un concepte, per tant, definible, com una poma.

Només es pot definir a partir d'una situació concreta dins d'una realitat concreta. Parlem, millor, de maneres de lluitar i de la seva idoneïtat en cada moment concret.

La propietat privada neix del procés de privar d'altra gent d'aquesta propietat, per tant, aplicant una violència sobre altrí. Aquest altre, violentat i privat d'alguna cosa, sofreix un patiment i aquest patiment esdevé, alhora, una (contra)violència. Aquest esquema es reproduceix en totes les situacions que es defineixen com a violentes. Els violentats, que sovint som

nosaltres, les classes subalternes, ens organitzem per acabar amb aquestes violències intrínseques a la propietat privada i necessàries per al capitalisme.

Llavors, ens posem a debatre sobre les formes de lluita. Les formes de lluita no les escollim els moviments, no es poden precuar en un laboratori d'idees, sinó que sorgeixen de les formes espontànies de lluita de la gent. Els moviments han de generalitzar, organitzar i conscienciar sobre aquestes formes de lluita. No es pot condemnar cap forma de lluita *a priori*, sinó que s'ha d'avaluar què necessita la lluita en cada moment concret i fer el més adequat per aconseguir els nostres objectius immediats i a llarg termini. Per

La relació entre violència i patiment no es podrà superar mai sense (contra)violència

això, tota resposta individual i bàsica, si vol ser efectiva, s'ha d'integrar a moviments o organitzacions més àmplies, encara que no practiquin aquestes formes de resistència.

Per subvertir l'ordre establert, no podem fer una suma de reformes que ens portin a aquest canvi, ja que, com hem vist abans, la violència és el rovell de l'ou del sistema. I tampoc podem estar esperant que caigui la fruita madura de l'arbre o que s'alineïn les condicions objectives (la situació) amb les subjectives (la consciència), fet que mai no ha succeït durant la història de la humanitat. La injustícia, sense la voluntat de deixar-la de patir i la desobediència, no desapareixerà. Per tant, la relació entre violència i patiment no es podrà superar mai sense una (contra)violència que li posi fi. ◀

PERSPECTIVA

Els motius de la nostra situació

Toni Grima Migueles

@La_Directa

Les coses estan malament, molt malament, es retallen els sous i no hi ha llocs de treball, el 25% de les persones en edat laboral estan a l'atur i en aquest 2013 arribarem als sis milions d'aturats a l'Estat espanyol (1,5 milions als Països Catalans), però es faciliten els ERE i els acomiadaments són cada cop més viables per a les empreses. Estem cada cop més endeutats amb Europa mentre bancs i multinacionals segueixen incrementant els seus milionaris beneficis. S'han buidat més de 200.000 habitatges en el 2012 i mentre les persones desnonades es queden al carrer hi ha centenars de milers de pisos buits que són propietat de bancs, els quals s'han rescatat amb diners públics. Les nostres generacions es construeixen en barracons d'obra i exportem persones altament qualificades a altres països a treballar mentre que les persones que hauran de pagar les nostres jubilacions són mà d'obra de baixa qualitat i sense estudis. Anomenem crèdit financer al rescat que està a punt d'arribar i amb ell una hipoteca de per vida d'una suma incalculable de diners que donarà en safata l'economia a les grans potències europees. El deute públic està a punt d'arribar al 90% del nostre PIB però cada cop són més els casos de corrupció de polítics, empresaris i banquers que es destapen però el govern crea lleis per a donar impunitat a aquells qui practiquen el frau fiscal, és a dir, ni se'ls investiga ni se'ls jutja sinó que se'ls hi facilita i se'ls protegeix davant la llei. Construïm aeroports sense ús, parcs d'oci sense futur, es prioritza la construcció de casinos faraònics abans que escoles i hospitals. Permetem un malbaratament milionari de l'administració pública sense cap mena de responsable. Es conserva una llei electoral que

Creiem viure en democràcia perquè tenim el dret a votar cada quatre anys

afavoreix els partits polítics més corruptes i amb més poder de l'estat per a que puguin mantenir el saqueig i impedir així altres alternatives polítiques. Es privatitzen empreses públiques i ens encadenen als seus plaers de per vida. Permetem que els polítics que governen redueixin a l'1% l'augment de les pensions quan l'IPC ha

augmentat en 2,9% fent més difícil arribar a final de mes a les persones de la tercera edat. El govern incompleix la darrera reforma del seu programa electoral amb la que van entrar al pastís del poder. Els mitjans de comunicació estan comprats per partits polítics i multinacionals per a que ens expliquin, únicament, allò que els hi interessa.

Mentrestant, creiem viure en democràcia perquè tenim el dret a votar cada

quatre anys on una majoria confia el seu vot a aquells partits que de la corrupció i del robatori en fan un hàbit. En comptes d'enfrontar-nos, ens quedem a casa enganxats al televisor, amb un cotxe nou, amb una setmana de vacances i acatem la dictadura del diner imposada pels de dalt sense recriminació mentre veiem Gandia Shore i amb una hipoteca impossible de pagar, tot i que això últim se'n oblidava quan veiem jugar a l'Iniesta. ◀

/ NÚRIA FRAGO

CANVI DE RUMB

Banca ètica: l'única alternativa pel moviment veïnal

Jordi Giró

CONFAVC

@confavc

En la darrera assemblea general que vam celebrar a finals de febrer, les associacions veïnals (AV) aglutinades entorn de la Confederació d'Associacions Veïnals de Catalunya (CONFAVC) -una suma de 563 organitzacions- es va decidir unànimement incorporar en el Pla de Treball per aquest any, i per primera vegada, una línia estratègica perquè les AV treballin, i el més aviat possible, amb els serveis que ofereixen les diferents entitats de banca ètica. I emfasitzem el més aviat possible perquè les persones vinculades al teixit veïnal, com molts ciutadans i ciutadanes del país, ens hem sentit totalment estafades per les entitats financeres tradicionals, amb les quals, per raons operatives i per desconeixement a vegades, hem estat treballant. Però en l'actual context de crisi, el tracte de menyspreu de la banca tradicional vers el veïnat ha arribat massa lluny i les contradiccions han esdevingut massa insultants. Perquè: ¿com podem, les AV, estar promovent campanyes per aturar desnonaments, i paral·lelament, utilitzar uns serveis financers de les mateixes entitats que han ordenat les execucions hipotecàries, s'han quedat impunement els estalvis de molts veïns i veïnes amb productes d'alt risc com les participacions preferents, i han negat hipoteques per a fer promocions socials? És cert que des de fa temps existien projectes que ja oferien serveis financers lligats a criteris ètics. Ara bé, actualment aquestes experiències ja són madures, han demostrat ser més segures, també operatives i tenir un gran compromís social per a desenvolupar projectes d'economia social i solidària. Projectes comunitaris, com cooperatives i associacions, que són creadors de llocs de treball dignes, i que busquen el mateix horitzó de l'Àrea d'Economia Social de la CONFAVC: enfortir el teixit social i veïnal dels barris i de les nostres ciutats des de l'autogestió i l'autocupació i els serveis al veïnat. Per tant, d'aquesta darrera assemblea, la nostra organització fa una aposta clara perquè les entitats sòcies també s'hi sumin, coneguin aquesta alternativa i abandonin paulatinament, i en la mesura que puguin, els serveis financers de la banca tradicional. Un sector, cal recordar-ho, que ha estat "rescatat" amb els impostos dels veïns i les veïnes. El moviment veïnal ja no pot seguir vincular-se més amb una banca que sense cap escrúpol ni criteri social, ha engraiat unes poques butxaques a base d'escanyar la resta de la ciutadania amb abusos i mitges veritats. ◀

IMPRESSIONS

CARTES

Envieu les vostres cartes a: cartes@setmanaridirecta.info per correu postal a: **Riego 37, boxos esquerra. 08014 Barcelona.** L'extensió màxima de les cartes és de 1.000 caràcters (amb espais) i han de portar signatura, localitat i contacte.

Carta oberta als col·lectius de Maresme Feminista

✉ **Isabel Gómez**
Mataró

Som un grup de dones, moltes de les quals mares, compromeses tant amb el feminisme com amb la cria dels infants que hem vist com en la vostra darrera protesta a Mataró s'utilitzava l'embaràs com a mitjà per reivindicar el dret a l'avortament. Ens provoca cert malestar i, perquè no dir-ho, certa tristesa veure com, pel que fa al tema de salut reproductiva, sembla que quan es tracta de parlar-ne ho reduïu a l'avortament, quan l'embaràs, l'al·letament i la cria també són salut reproductiva de la dona. Utilitzeu la imatge de l'embaràs -fingit de manera barroera, a més, per què no dir-ho- per exemplificar una situació no desitjada convertint, simbòlicament d'aquesta manera, l'embaràs en general en una situació no desitjada. I la realitat és que, a la nostra societat -on dueu a terme la vostra lluita i a qui van dirigides les vostres protestes- la majoria d'embarassos són desitjats i són fins i tot una font de satisfacció per a la dona. És més: estem convençudes que associant embaràs -i, per extensió, maternitat- única i exclusivament amb avortament s'està donant una imatge estereotipada i negativa d'un procés que la majoria de vegades és del tot natural i positiu, començant per la pròpia dona i estenen -se a la societat sencera.

Per tot això, ens agradaria que la propera vegada que en nom del feminisme es realitzés una acció de protesta amb embarassos com a pretext es tinguessin en compte aquests punts i fos, per exemple, per reivindicar el dret de la dona a ser part activa i no passiva en l'embaràs, per fer palès que moltes praxi mèdiques i molts protocols hospitalaris i actituds socials vers la maternitat es poden fins i tot considerar violència de gènere. ◀

Continua el sofriment humà

✉ **Josep M. Loste i Romero**
Portbou

El thatcherisme, sense cap mena de dubte, ha estat i és sinònim d'injustícia social, ruptura de la cohesió social, fragmentació de la societat i desintegració de l'individu, com a ésser crític en una societat lliure i democràtica. Així mateix, ha representat la destrucció del petit comerç i la banalització devastadora del transport públic. Ha contribuït a enfortir l'euroescepticisme feixitzant i l'egoisme imperialista arreu del vell continent. De fet, el més greu és que el llegat del thatcherisme ho ha contaminat tot, fins i tot les esquerres i els països emergents com la Xina. En aquest sentit, el més lamentable és que, després de la mort de la Dama de Ferro, la ideologia thatcherista -molt forta i prepotent en l'actualitat- continua provocant un terrible sofriment humà arreu del planeta. ◀

PENSEM

Marc Iglesias
@La_Directa

El divendres 12 d'abril, Jorge Fernández-Díaz va anunciar la tramitació de l'avantprojecte de llei de seguretat privada. El ministre de l'Interior espanyol fa temps que lloa el "gran potencial" d'un sector que ja factura més de 3.600 milions d'euros cada any i dona feina a prop de 90.000 persones a tot l'estat. El més destacable del nou text legal és la substitució del concepte de subordinació pel de complementarietat per definir la relació entre les forces de seguretat públiques i les empreses de seguretat privada. Un canvi que obre la porta a la privatització de la seguretat i als enormes beneficis que això suposarà per uns quants.

Durant la presentació de l'avantprojecte, el ministre va voler ressaltar les converses mantingudes amb els respon-

sables del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya. Tant Felip Puig com Ramon Espadaler, va afirmar Fernández-Díaz, comparteixen plenament l'esperit de la nova llei. De fet, Puig, durant el seu mandat, ja va aprovar el codi de bones pràctiques de les empreses de

Historietes d'espies a banda, hi ha temes on la sintonia entre CiU i el PP ni s'ha perdut ni es podrà

seguretat privada (rebut amb aplaudiments pels empresaris del sector) i va concedir als vigilants privats del metro la categoria d'agents de l'ordre. I és que, historietes d'espies a banda, hi ha temes on la sintonia entre CiU i el PP ni s'ha perdut ni es podrà. ◀

EL RACÓ IL·LUSTRAT

PITU PITARCH

COM S'HA FET...

Aquesta setmana, donem la benvinguda a la DIRECTA i al món al Llibert, el fill del Blai i la Mireia, que ha nascut aquest dilluns 15 d'abril. La família creix. A part d'això, recordar

que aquest dissabte esteu totes convidades a celebrar el setè aniversari de la DIRECTA, a l'Ateneu Popular de 9 Barris, amb Orxata, At-Versaris i Dj. Titània. Fins dissabte a les 22h. Salut!

FE D'ERRADES:

— A l'Estirant del fil de la setmana passada, hi havia una petita errada: la revista on, segons *El Temps*, apareixia el despatx de Levantina de Seguridad com a adreça de contacte era una revista nazi editada a Barcelona que portava el nom del gas utilitzat pels nazis, *ZyklonB*, i no una de les revistes d'Acción Radical.

Edita: Associació per la Difusió Sense Límits (ADSL)
Dipòsit Legal: GI-1528-2005

C. Riego núm. 37 baixos esquerra, 08014 Barcelona
www.directa.cat
directa@setmanaridirecta.info
Tel: 935 270 982 // Mòbil: 661 493 117

LLICÈNCIA CREATIVE COMMONS
Reconeixement-No Comercial-Sense Obra Derivada 2.5

Sou lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les condicions següents:

RECONeixEMENT. Heu de reconèixer el crèdit de l'obra de la manera especificada per l'autor o el licenciat.

NO COMERCIAL. No podeu utilitzar aquesta obra amb finalitats comercials.

SENSE OBRES DERIVADES. No podeu alterar, transformar o generar una obra derivada d'aquesta obra.

Quan reutilitzeu o distribuïu l'obra, heu de deixar ben clars els termes de la seva llicència. // Algunes d'aquestes condicions poden no aplicar-se si obteniu el permís del titular del dret d'autor. El dret derivat d'us legítim o qualsevol altra limitació reconeguda per la llei no queda afectada per l'anterior. // Aquesta publicació té una llicència Creative Commons Attribution-NoDerivs-NonCommercial. Per veure una còpia d'aquesta llicència visiteu: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/> o envieu una carta a Creative Commons, 559 Nathan Abbott Way, Stanford, Califòrnia 94305, USA

Aquesta publicació intenta escriure amb un llenguatge no sexista i no androcèntric. El setmanari Directa no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió.

ÀREES DE TREBALL DE LA DIRECTA

redaccio@directa.cat — edicio@directa.cat — fotografiadirecta@directa.cat
audiovisuals@directa.cat — il.lustracio@directa.cat — administracio@directa.cat
subscripcions@directa.cat — distribucio@directa.cat — publicitat@directa.cat

QUI SOM?

REDACCIÓ Estirant del fil David Bou Així està el pati Jesús Rodríguez i Manu Simarro Impressions Lèlia Becana i Maria Manyosa Quaderns d'Il·lacrua quadernsillacrua@directa.cat Roda el món Oriol Andrés i Roger Suso Expressions Anna Pujol Reig, Mireia Chavarria i Àlex Vila Poca Broma Rafael Morata Barri Internet Híbai Arbide, Gala Pin i Josean Llorente Agenda Arnau Galí i Muriel Comas La indirecta Àlex Romaguera FOTOGRAFIA Robert Bonet IL·LUSTRACIÓ Carlos Villafranca CORRECCIÓ Laia Bragulat EDICIÓ Marc Iglesias COMPAGINACIÓ Roger Costa Puyal PUBLICITAT Anna Pujol Reig DIFUSIÓ Blai Lindström SUBSCRIPCIONS I DISTRIBUCIÓ Lèlia Becana ADMINISTRACIÓ Jordi Raymond PROGRAMACIÓ WEB Projecte Ictineo DISSENY GRÀFIC Jose Téllez, Sergio Espin i Núria Ribes

CORRESPONSALIES

BAIX LLOBREGAT: baixllobregat@directa.cat
BERGUÈDA: bergueda@directa.cat
BARCELONÈS NORD: barcelonenesnord@directa.cat
EL CAMP: elcamp@directa.cat
GIRONA: girona@directa.cat
L'HORTA: horta@directa.cat
MANRESA: manresa@directa.cat
MARESME: maresme@directa.cat
MENORCA: menorca@directa.cat
OSONA: osona@directa.cat
RIPOLLÈS: ripolles@directa.cat
SABADELL: sabadell@directa.cat
SOLSONÈS: solsones@directa.cat
TERRASSA: terrassa@directa.cat
TERRES DE L'EBRE: terresebre@directa.cat
TERRES DE PONENT: terrespont@directa.cat
VALLÈS ORIENTAL: vallesoriental@directa.cat

AQUEST NÚMERO S'ENVIA A IMPREMTA EL DIA 16

MIRALLS
Aldo Giannuli
"O nacionalitzem
els capitals o
globalitzem el risc"
pàg. 4 i 5

TRANSFORMACIONS
La facilitació, una eina
al servei dels grups
pàg. 6 i 7

A FONTS | DEU ANYS DE TORTURA A L'IRAQ (2003-2013)

Iraq: on són els drets humans?

Des de l'any 2003, els EUA i els països aliats sempre han parlat d'un Iraq alliberat per una ocupació militar que va posar fi a les violacions de drets humans comeses per Saddam Hussein. Però, rere aquest missatge idíl·lic, deu anys després, hi ha moltes evidències que, en aquest país, la tortura ha estat practicada de manera lineal i sense interrupcions, tant per part de les tropes estrangeres com de les autoritats iraquianes. L'aparició recent d'un vídeo de 2004 on es mostren les suposades tortures infringides per soldats espanyols a un presoner iraquità -un cas que passarà per la justícia militar espanyola i no per la civil- n'és un exemple més.

Dani Vilaró
afons@setmanaridirecta.info

"Entren de cop a casa i em detenen, juntament amb el meu fill Hussein. Ens porten a l'estadi de Mossul i, allà, ens tanquen en una habitació amb 70 persones més. La policia ens interroga en grups de cinc. Després, se'ns emporten lligats i amb benes als ulls a una presó de Bagdad que controlen els serveis d'intel·ligència iraquians. Hi estem 45 dies i, durant tot aquest temps, no se'ns permet cap visita ni contacte amb la família o l'advocat. Després, som traslladats a la presó secreta d'al-Muthanna, un edifici sense finestres de vint metres quadrats on convivim amb 25 presos més. Finalment, després de set mesos, som alliberats. Sense càrrecs".

Qui parla és un professor d'universitat de Mossul de 55 anys que dona el seu testimoni a l'informe d'Amnistia Internacional, *Iraq: una dècada d'abusos*, publicat recentment. El cas d'aquest professor universitari no pertany a l'època en què Saddam Hussein governava l'Iraq ni tampoc al 2003, quan els exèrcits nord-americà i britànic van ocupar el país. Aquesta història passa a cavall de 2009 i 2010 i és un bon exemple que, deu anys després de la invasió de l'Iraq per part dels EUA, que va enderrocar el règim de Saddam Hussein, el país encara continua immers en una espiral d'abusos contra els drets humans que tenen el seu punt àlgid en la tortura de persones detingudes i els judicis sense garanties.

Tot i que els EUA i els països aliats van qualificar la invasió com un alliberament per a la població iraquiana i com l'inici de la fi de les violacions de drets humans comeses pel règim de Saddam, des de 2003, la cronologia de la tortura en aquest país ha estat lineal i sense interrupcions, tant per part de les tropes estrangeres com de les autoritats iraquianes. El govern iraquità actual i les potències ocupants (EUA, Gran Bretanya) no han complert les normes a què estaven obligades pel dret internacional i la població iraquiana ha estat qui ha acabat pagant un preu altíssim per aquest incompliment.

-
A principis de 2013, Iraq Body Count havia registrat més de 110.000 morts violentes entre la població civil
-

ment. La intensa violència de l'última dècada ha devastat l'Iraq i la seva gent. A principis de 2013, l'organització independent Iraq Body Count havia registrat més de 110.000 morts violentes entre la població civil, incloent un mínim de 15.000 morts provocades per les forces nord-americanes i altres tropes estrangeres.

Es en aquest context -primer de conflicte armat i després de rivalitat política i espiral de violència letal- que

desenes de milers de persones han estat detingudes per les autoritats durant mesos o anys sense que se'ls formulés cap càrrec o acusació, o bé han estat jutjades en condicions que facilitaven i afavorien la tortura o altres tractes inhumans i degradants.

Tortura i maltractaments

"Vaig desitjar la meua mort, que em pogués matar jo mateix, perquè ningú més podia aturar el que estava passant". Aquest és el testimoni de Hussein Mutar, un supervivent de la tortura, detingut a la presó –tristament famosa– d'Abu Ghraib el 2003.

Abu Ghraib simbolitza perfectament la constant de les tortures i els maltractaments contra persones detingudes a l'Iraq. El règim de Saddam Hussein va utilitzar la tortura de manera sistemàtica com a part essencial del seu arsenal per matxucar tota la dissidència i l'oposició al partit Baas. La policia secreta iraquiana va torturar persones detingudes per extreure'n informació i *confessions*, per castigar i terroritzar. La tortura va esdevenir la norma i va provocar un efecte brutal en la societat iraquiana: va crear una cultura de la confessió al cor del sistema de justícia criminal que encara preval avui dia, anys després de la caiguda de Saddam.

L'arribada de les forces nord-americanes i britàniques, el 2003, es va vendre com la fi del terror i l'inici d'una nova època per als drets humans a l'Iraq, però no va ser així. I tampoc ho és avui, deu anys després. Durant el període *calent* de l'ocupació dels EUA i la Gran Bretanya (març 2003-juny 2004), la tortura es va aplicar sistemàticament. L'estiu de 2003, amb prou feines tres mesos després de la invasió, Amnistia Internacional va rebre els primers informes documentats de casos de maltractaments a persones detingudes en centres controlats per les tropes britàniques i nord-americanes. Quan va esclatar el cas de les fotografies i els vídeos on es veuen efectius militars nord-americans maltractant i humiliant presos a Abu Ghraib, l'abril de 2004, les evidències van saltar a l'opinió pública mundial.

El govern iraquí no ha pres gairebé cap mesura per frenar la tortura o per acabar amb la impunitat

L'administració Bush va reaccionar a la defensiva. Es van presentar els fets com a "incidents aïllats", resultat d'accions descontrolades de soldats que s'havien comportat com *bad apples* (pomes podrides), segons el mateix Donald Rumsfeld, secretari de Defensa de Bush i un dels arquitectes de la guerra i l'ocupació de l'Iraq. Però no era cert. Els fets aïllats resultaven ser la punta de l'iceberg d'un autèntic entramat d'abusos sistemà-

tics a les persones detingudes practicat per les forces ocupants. Resulta que les *bad apples* es multiplicaven; eren les executores d'un maltractament sistemàtic i no pas aïllat.

Anys més tard, el 2010, la publicació de desenes de milers d'arxius de l'exèrcit nord-americà a Wikileaks va mostrar centenars d'incidents relacionats amb els abusos a persones detingudes per part d'efectius militars nord-americans i altres tropes de la coalició internacional que no havien estat investigats prèviament. La bola es va fer més gran, ja no es podia negar l'evidència.

El juny de 2004, les forces ocupants van traspasar el poder a un govern provisional iraquí, però la situació no va millorar. La coalició de forces liderada pels EUA tenia constància que les autoritats iraquianes continuarien practicant la tortura contra les detingudes com havien fet ells mateixos. Simplement van mirar cap a l'altre costat, com evidencien –sobretot– els cables de Wikileaks. Segons el Bureau for Investigative Journalism, els cables del govern nord-americà trets a la llum per Wikileaks mostren que les forces dels EUA a l'Iraq van reportar a la seva pròpia administració més de 1.300 casos de tortures en centres de detenció controlats per les autoritats iraquianes entre el maig de 2005 i el desembre de 2009.

Les autoritats nord-americanes van anunciar formalment, el desembre de 2005, que suspnien l'entrega de presoneres a les autoritats iraquianes fins que

Il·lustració de la campanya de llançament de l'informe 'Iraq: una dècada d'abusos'

-

AI

aquestes no complissin "els estàndards de drets humans". No ho van fer. A la pràctica, les forces nord-americanes i de la coalició van continuar col·laborant estretament amb les autoritats iraquianes, fins i tot en els raids conjunts per detenir persones sospitoses de pertànyer a grups armats opositors.

Quan les tropes estrangeres van abandonar definitivament l'Iraq el desembre de 2011, el panorama era desolador. Segons la missió de les Nacions Unides a l'Iraq (UNAMI) i l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans (OHCHR), només durant els sis primers mesos de 2012, prop de 37.000 persones van ser detingudes a l'Iraq, 21.000 de les quals van resultar condemnades.

Les execucions es van suspendre just després de la invasió de 2003, però el primer govern iraquí va restaurar la pena capital un any després

-

Davant les evidències de tortura, les autoritats iraquianes van seguir l'exemple nord-americà i britànic i van parlar de "fets aïllats". Fins i tot van crear un propagandístic Ministeri de Drets Humans, que no ha engegat ni una sola investigació de les denúncies. El que sí que fa aquest ministeri és elaborar una llista dels mètodes de tortura detectats: aplicació de descà-

rragues elèctriques als genitals i altres parts del cos; simulacre d'ofec i asfíxia parcial mitjançant la col·locació d'una bossa al cap; cops mentre la persona detinguda està penjada en postures contorsionistes; privació de menjar, aigua i son; amenaces de violacions a dones i filles dels detinguts; fuetades amb cables d'acer...

La UNAMI reporta l'ús de tots aquests mètodes. Amnistia Internacional també. El pitjor és que, mentre aquestes violacions de drets humans continuen, el govern iraquí no mou peça i no pren gairebé cap mesura per frenar la tortura, com podria ser posar fi al règim d'incomunicació de les persones detingudes o acabar amb la impunitat de les persones o els grups que han comès tortura.

Sense resposta davant dels abusos

Al Regne Unit i als EUA, tret de les poques investigacions sobre casos individuals que s'han fet, no s'ha produït una investigació sistemàtica de les violacions generalitzades de drets humans comeses per tots dos països durant el període de l'ocupació. No hi ha hagut rendició de comptes de les responsables a cap nivell: ni els soldats i soldats ni els comandaments. Les víctimes iraquianes de violacions de drets humans comeses pels efectius nord-americans han vist com es bloquejava la via per demanar una reparació pels danys als tribunals dels EUA. A la Gran Bretanya, el cas de Baha Mousa, un treba-

llador d'hotel de 26 anys que va morir a Bàssora de resultes de les tortures practicades per soldats britànics durant 36 hores, l'examen *postmortem* del qual va revelar un total de 93 ferides, es va resoldre amb un judici contra set soldats. Un d'ells va ser condemnat a dotze mesos de presó, els altres sis van ser absolts.

Una evidència més de la impunitat amb què es van moure les tropes ocupants a l'Iraq a partir de 2003 és l'episodi recent de la publicació d'un vídeo al diari *El País*, on es veuen les suposades tortures que infringeixen uns soldats espanyols a un presoner a l'Iraq el 2004. Aquell mateix any i també el 2006, Amnistia Internacional es va adreçar al govern espanyol per demanar una investigació dels fets. Segons el Ministeri de Defensa, durant la seva presència a l'Iraq, les tropes espanyoles van detenir 111 persones, 78 de les quals van ser entregades a la policia iraquiana i 33 als centres de detenció de la coalició EUA-Gran Bretanya. El Ministeri de Defensa espanyol mai no ha donat resposta sobre el tracte que van rebre aquestes persones ni ha reconegut tortures a detingudes per part del seu personal.

La investigació sobre possibles crims del dret internacional, com seria la tortura a persones detingudes, no pot recaure de nou en les instàncies militars. El vídeo d'*El País* serà investigat, com ja ha anunciat l'actual ministre de Defensa, Pedro Morenés, per un jutge militar. Amnistia Internacional ja ha

demanat que la justícia civil ordinària sigui qui investigui els fets. De moment, no ha obtingut resposta.

La pena de mort es dispara

Un altre dels fets que desmunten la versió occidental que diu que la situació dels drets humans a l'Iraq posterior a Saddam ha millorat és la qüestió de la pena de mort. Les execucions es van suspendre just després de la invasió de 2003, però la pena capital va ser restaurada ràpidament pel primer govern iraquí en arribar al poder, el 2004, i les primers execucions es van reprendre el 2005.

Des d'aleshores, s'han executat almenys 447 persones preses, entre elles, el mateix Saddam Hussein, alguns dels seus col·laboradors principals i presumptes membres de grups armats. Centenars de persones esperen l'execució. L'Iraq –que l'any 2012 va penjar 129 persones a la força– és un dels països del món que du a terme més execucions, només per darrere de la Xina i l'Iran. El 2011, va executar 68 persones; tan sols un any després, pràcticament el doble.

El més preocupant és que moltes persones han estat condemnades a mort després de judicis injustos i a base de confessions fetes sota tortura. El sistema de justícia iraquí actual té moltes llacunes: a més del recurs sistemàtic a la tortura per obtenir confessions, la UNAMI va detectar (el 2012) la debilitat del cos funcional judicial, la corrupció i els procediments judicials que no compleixen els estàndards internacionals.

Marques de cops d'una persona detinguda a les dependències policials de Ramadi

Ahmad Amer Abd al-Qader és un dels presos iraquians que es troba al corredor de la mort

AI

El xou de les 'confessions' televisades

La presumpció d'innocència constitueix un principi bàsic de tots els estàndards internacionals d'un judici just i està garantida per la Constitució iraquiana (article 19) i la legislació internacional. Però aquest principi també ha estat violat sistemàticament a l'Iraq, fins i tot en casos de pena de mort, per la pràctica de la transmissió televisiva de testimonis autoincriminatoris de persones detingudes abans del judici.

La presumpció d'innocència ha estat violada sistemàticament per la pràctica de la transmissió televisiva de testimonis autoincriminatoris

No és una pràctica nova. Des de 2005, centenars de persones han aparegut en canals de televisió, sovint en grup, confessant la comissió de crims i delictes, alguns dels quals no s'havien comès, tal com s'ha sabut després. A mitjan 2005, després de rebre crítiques per aquesta pràctica, les autoritats iraquianes van declarar que aturarien les confessions televisades. Però ens trobem davant d'un nou incompliment perquè aquesta pràctica abusiva es continua duent a terme. El setembre de 2012, Amnistia Internacional va treure aquesta qüestió durant les reunions amb el Tribunal

Suprem, el Ministeri de Drets Humans i altres organismes governamentals. La resposta de les autoritats iraquianes va ser sorprenent: matar el missatger. El govern i l'administració iraquiana –diuen– s'oposen a aquesta pràctica, els responsables són els mitjans de comunicació. Evidentment, es tracta d'una nova fugida endavant del govern iraquí per eludir responsabilitats, ja que cap *confessió* de persones detingudes pot tenir lloc sense l'autorització i la col·laboració directa del Ministeri de l'Interior i altres organismes oficials.

A més, el Ministeri de l'Interior va més enllà i distribueix moltes confessions de persones detingudes als mitjans i a Youtube, un material sospitosament preparat i editat, on es refereixen a les persones detingudes directament com a *criminals* i no pas com a sospitosos i involucrades en un judici (en podeu trobar un exemple a l'enllaç: ves.cat/eYJL). Algunes d'aquestes entrevistes de suposades *terroristes* han estat emeses fins i tot a canals de TV de fora de l'Iraq, com la CNN o al-Arabiya (Dubai, Emirats Àrabs Units).

La difusió de testimonis autoincriminatoris de persones detingudes abans del judici o d'una sentència ferma serveix a les autoritats iraquianes per estigmatitzar les persones afectades i afegir pressió als tribunals iraquians, ja molt debilitats, perquè la sentència sigui condemnatòria i per mostrar a la població que les autoritats estan actuant per frenar la violència i les accions de grups armats dins el país.

Aldo Giannuli: “O nacionalitzem els capitals o globalitzem el fisc”

Professor d'història contemporània a la Universitat Estatal de Milà, actualment, Aldo Giannuli (Bari, 1952) és una de les veus més valorades a Itàlia pel seu gran coneixement dels secrets de la història del 'Belpaese' de la segona meitat del segle xx. Entre 1994 i 2008, va ser pèrit de les comissions parlamentàries d'investigació sobre els anys de plom i en diversos judicis que han commocionat el país, com el de la matança de la Piazza Fontana o la mort d'Enrico Mattei. Ha publicat diversos treballs sobre la història de la Itàlia republicana i els serveis secrets. Més recentment, ha dedicat temps i energies a estudiar i explicar la crisi econòmica actual, amb dos llibres molt interessants: '2012: la grande crisi' (2012: la gran crisi) i 'Uscire dalla crisi è possibile' (Sortir de la crisi és possible), publicats per l'editorial Ponte alle Grazie de Milà el 2010 i el 2012, respectivament. El seu bloc (www.aldogiannuli.it) és un dels més llegits a Itàlia.

Steven Forti
entrevista@directa.cat

A poc a poc, estem sortint de la crisi?

Ningú s'ho està prenent seriosament. Merkel parla de cinc anys de recessió i els més optimistes, com Draghi, parlen d'una millora el 2014, però l'única solució que es proposa és guanyar temps. Un exemple? Les ajudes concedides a Grècia. No hi ha dubte que Grècia i Portugal s'estan encaminant cap a l'impagament. I Espanya, Itàlia, Hongria i els països bàltics també tenen problemes molt seriosos. El que és surrealista és que ningú parli de Bèlgica, un país que té un deute públic molt elevat i que fa gairebé dos anys que té una crisi política increïble... i, en canvi, els títols belgues es consideren fiables. Una demostració més de la irracionalitat econòmica dels mercats.

Quines són les causes d'aquesta crisi?

L'arquitectura del sistema mundial: el paper de les grans plataformes financeres i d'instruments financers com els productes derivats. Tot això ha creat una situació límit que Marx havia analitzat a *El capital* com una hipòtesi absurda: el diner produeix diner sense passar per la intermediació de la mercaderia. El que per a Marx era una hipòtesi extrema s'ha transformat en realitat. És evident que hi ha un excés de deute públic i de deute privat, però, si hi ha un excés de deute, també significa que hi ha massa crèdit. En altres paraules, hem deixat que es formés una acumulació salvatge que no correspon a cap producció de riquesa real. A la base de tot això, hi ha una arquitectura orientada a la capitalització financera que ha arribat a un punt d'insostenibilitat.

Només això?

No, estem vivint el fracàs d'un projecte de nou ordre mundial centrat en el paper dels mercats financers i amb la supervisió de l'espasa americana. El pitjor és que aquesta crisi encara no s'ha entès: es tracta de la primera crisi global de la història. I no només en el sentit d'una crisi planetària, sinó també perquè és una crisi simultàniament política, social, econòmica i financera. Tot això ha creat una mena de *feedback* positiu, una espècie d'espiral que es reproduïx contínuament i s'eixampla. Molt probablement, els elements d'instabilitat no disminuiran, sinó que creixeran.

“Hem de començar a pensar a sortir de l'arquitectura de l'euro”

Són suficients les mesures que s'estan adoptant?

El medicament que s'està utilitzant és la liquiditat. S'intenta contrarestar la crisi amb l'emissió de diner a un interès irrisori per part dels bancs centrals. Hem arribat a una clàssica crisi de punt Minski: l'emissió de liquiditat no produeix inflació perquè el circuit financer reabsorbeix aquesta liquiditat. D'aquesta manera, només estem comprant temps sense resoldre els problemes.

Quant de temps ens queda?

És complicat saber-ho, però hi ha una cosa certa: totes les últimes grans crisis econòmiques han trobat una sortida amb conflictes generalitzats. I sembla que, ara, la idea en voga és la dels sacrificis humans per garantir un equilibri de poder. El govern de Monti ha estat això: la recessió que està vivint Itàlia no és el resultat d'una sèrie d'errors, al contrari, és exactament el preu que s'havia de pagar per garantir l'estabilitat financera dels títols italians.

N'hi ha prou amb fer que l'economia no depengui de les finances?

És un aspecte important, però no és l'únic. Hem construït un món on la política està subordinada a l'economia i l'economia real està subordinada a les finances. Actualment, al món, els títols financers han arribat als 900 bilions de dòlars, mentre que el PIB mundial no arriba als 80 bilions de dòlars. Un altre gran problema és el de les matèries primeres, on la relació entre l'explosió demogràfica, la crisi climàtica i el risc de l'arribada d'una enorme quantitat de diners al mercat podria esdevenir un element devastador d'efectes imprevisibles. Recordeu una cosa: les revolucions àrabs van començar per un augment sobtat dels preus dels cereals, que va ser el producte de l'especulació financera en els contractes de futur de les matèries primeres.

Quina lectura fas de la situació actual?

Les relacions de força polítiques i militars ja no són les mateixes que fa deu anys i estan a punt de canviar. Per exemple, per què un europeu és el president de l'FMI i un americà del Banc Mundial, quan europeus i americans són

FOTOGRAFIA:
Nicola Marfisi /
Fotogramma

Un de les conseqüències més visibles de la crisi és l'empobriment progressiu de les classes mitjanes.

La modernització també ha generat una distribució de la riquesa diferent. La classe mitjana és el producte de les lluites socials de les classes subalternes. I la globalització liberal no va implicar un desenvolupament de la modernització, més aviat va ser una reacció contra aquesta modernització. Als estats occidentals, només paguen impostos les classes subalternes i les classes mitjanes, mentre que els grans capitals han marxat. La solució és tornar a nacionalitzar els capitals o bé globalitzar el fisc.

Què fa l'esquerra a Europa?

L'esquerra ha de repensar el seu paper completament. En l'actualitat, tenim una esquerra de govern completament esclava de les lògiques liberals –com en el cas d'Holanda– i una esquerra que ha mantingut la identitat comunista, però sense aconseguir pes polític, com en els casos del Partit Comunista a Portugal i Grècia, o Rifondazione Comunista a Itàlia. També està naixent una esquerra diferent, com Syriza a Grècia i el Front des Gauches a França. El problema és que aquesta esquerra no es planteja el problema central: modificar completament l'estructura del capitalisme. Syriza no va tenir el coratge de declarar que Grècia havia de sortir de l'euro i declarar-se en fallida. Hem de començar a pensar a sortir de l'arquitectura de l'euro.

– *“Als estats occidentals, només paguen impostos les classes subalternes i mitjanes; els grans capitals han marxat”*

deutors respecte de la majoria d'altres països del món? Per què la moneda del deutor més gran del món (el dòlar) val deu vegades més que la moneda del millor creditor mundial (el iuan xinès)? Per què la moneda dels intercanvis internacionals és la moneda del deutor més gran del món? On és la racionalitat econòmica d'aquestes eleccions? Estem vivint una situació de canvis profunds, en què els estrats superficials segueixen immòbils. I un dia hi pot haver una explosió.

– *“Cal saber ajuntar l'aspecte funcional de l'organització amb l'espontaneïtat dels moviments socials”*

Com podem sortir de la crisi?

Hem de promoure una reestructuració mundial del deute. Cal ser realista i admetre que Occident ja no pot tornar el seu deute. L'economista Kenneth Rogoff demostra que,

quan el deute d'un país supera el 90% del seu PIB, ja no pot pagar-lo. La majoria dels països ja han superat aquest lílindar, incloent-hi Alemanya, encara que no ho sembli, perquè el seu deute no té en compte la caixa de dipòsits i préstecs. Gran part d'aquest deute és intern, però també hi ha un deute extern, és a dir, contret amb els països emergents. Es podria fer que els països occidentals cedissin quotes de poder dins les grans institucions mundials (FMI, OMC, G8, etc.) al Brasil, Rússia, l'Índia i la Xina a canvi d'una disminució del deute.

Hi ha voluntat política per fer una operació d'aquestes característiques?

Actualment, no. Les possibilitats són dues: la primera és que creixi una protesta social forta i articulada que obligui els països occidentals a modificar el seu posicionament i obri el camí d'aquesta solució. La segona és un conflicte generalitzat. No penso en una guerra convencional, amb avions i tancs. La guerra ha canviat molt: hi ha la guerra de les divises, el sabotatge econòmic, el suport a forces terroristes o els acords amb el crim organitzat. També hi ha la guerra cibernètica, com en el cas iranià.

La solució és tornar a les velles monedes nacionals?

Les solucions poden ser diverses, com pensar a mantenir l'euro com a unitat de compte, amb monedes nacionals regulades de forma variable, tal com passava amb l'ECU. O es pot pensar que l'euro continuï sent la moneda d'alguns països com Holanda, Alemanya i Finlàndia, que necessiten una moneda forta. Els països mediterranis necessiten devaluar el seu deute, relançar les seves bases productives, crear una base industrial forta i exportar.

Quines possibilitats de reeixir tenen els moviments socials nascuts durant l'últim bienni?

Encara ens trobem en una fase embrionària d'una protesta més o menys agressiva. La qüestió de fons és com ajuntar moviment i organització. Els moviments, sense organització, no aconsegueixen ser incisius i les organitzacions s'inclinen a imposar una classe política. Un dels problemes que hem de resoldre és el de saber ajuntar l'aspecte funcional de l'organització amb l'espontaneïtat dels moviments socials. I, lamentablement, em sembla que encara no hem trobat una resposta a aquesta pregunta.

La facilitació, una eina al servei dels grups

Els grups i les organitzacions són un potencial motor de canvi i de transformació social. Ens organitzem per treballar plegades en nous models de cooperació i ajuda mútua, on busquem relacions horitzontals amb l'objectiu de compartir el lideratge. Participem de diferents espais on volem ser protagonistes actives, ja sigui decidint sobre el nostre consum o la nostra feina, incidint en la política, en l'oci o en l'educació que volem per la nostra mainada, atenent les nostres necessitats bàsiques... L'Institut de Facilitació i Canvi (IIFACE) ofereix suport professional a grups mitjançant l'assessorament i la formació en reunions i processos i participa d'una xarxa internacional de facilitació de grups, una eina clau per reapropiar-nos de les nostres vides.

Mírela Parera
quadernsdillacrua@setmanaridirecta.info

“Per crear el món on volem viure, cal fer un canvi ecològic i ser més respectuosos amb la Terra. També cal fer un canvi econòmic, ja que no podem esperar cap revolució, hem de desenvolupar les pròpies estratègies econòmiques, com ho fan la Cooperativa Integral Catalana o Coop57. Darrerament, estem veient que hem d'afegir un tercer canvi que té relació amb com participem i ens comuniquem, és un canvi en la dimensió social de l'ésser humà que ens aporta expertesa en maneres de fer, maneres de prendre decisions i maneres de relacionar-nos per aconseguir la construcció col·lectiva del coneixement”, explica José Luis Escorihuela, també anomenat *Ulises*, membre de l'IIFACE i expert en facilitació de grups.

“Hi ha una regla bàsica que diu que només estudia psicologia qui està una mica boig”, afirma *Ulises*, que ens relata que, l'any 2001, un any després de començar un projecte comunitari a Artosilla (Osca), un poble habitat per persones que compartien objectius de transformació social, va patir un conflicte relacional que el va deixar perplex i decebut. Aquest fet va empenyer Escorihuela a emprendre un camí que li va permetre conèixer persones i pro-

jectes que treballaven la facilitació des de diferents vessants. Es va interessar pel treball de processos d'Arnold Mindell i va viure dos anys als Estats Units, a l'ecovilla urbana de Los Angeles L.A. Eco-Village, on va conèixer persones expertes en l'organització d'assemblees i en transparència. El seu camí el va dur a endinsar-se en els camps de la comunicació no violenta, la presa de decisions i la saviesa col·lectiva. L'any 2006, va tornar dels Estats Units i va posar en marxa un curs de formació,

Tendim a fixar-nos en els resultats i oblidem els processos i les persones que els integren

on va abocar tot el que havia après. Llavors, les persones que van participar al curs van decidir crear un institut per donar continuïtat al que havien treballat, per seguir investigant i adquirir més capacitats en facilitació. Així va néixer l'IIFACE, un centre que actualment ofereix serveis de facilitació a associacions, cooperatives, persones que volen formar una escola, grups en transició o petits projectes d'emprenedoria. Normalment, els grups es dirigeixen a l'IIFACE quan es troben en

una fase de conflicte o just abans que esclati per fer una tasca de medicació. No obstant això, l'objectiu de l'institut és donar eines perquè els grups es puguin autofacilitar: per això, cada any organitza cursos a Lakabe (Navarra) i també altres activitats de facilitació arreu de l'Estat espanyol.

Facilitar per transformar

A inicis de la segona meitat del segle passat, petits grups ecologistes i bioregionalistes van començar a introduir la metodologia del consens, seguint les idees dels antics quàquers. Aquests grups van anar introduint a poc a poc la mediació de conflictes, la gestió emocional, la definició de projectes o la creació de la saviesa col·lectiva. Avui, aquests són els principis bàsics de la facilitació, un conjunt de tècniques i habilitats que permeten intervenir i millorar els processos grupals, perquè els grups aconseguixin bons resultats, cuidin les necessitats de la gent que els integra i posin en marxa procediments operatius satisfactoris i eficients. Com ressaltava *Ulises*, “si no ens fixem en com són els processos grupals, les persones tendim a equivocar-nos; ens fixem en els resultats i oblidem els processos i les persones que els integren”. Si bé treballar en equip aporta molts aspectes interessants, també és difícil. A través de la facilitació, es busca l'empoderament individual i de grup per reforçar la diversitat i aprendre dels conflictes que van sorgint. La figura de la facilita-

dora és qui aporta perspectiva al grup i, alhora, s'involucra en el seu procés per posar-se al seu servei, assumint un rol de lideratge i donant suport en la presa de decisions, ajudant a trobar una visió comuna, oferint assessorament per a l'organització i el funcionament intern del grup o acompanyant-lo en una situació de conflicte o de malestar. El seu objectiu principal és aportar consciència de la situació en què es troba el grup perquè la gent que en forma part sigui més lliure a l'hora de decidir.

Reconèixer el grup

De tots aquests camps d'acció, el més complex és el que ateny la relació entre les persones del grup i, en especial, la gestió dels conflictes. Es tendeix a evitar, ocultar i minimitzar les situacions incòmodes o difícils. Ara bé, assumir el conflicte i donar-li la categoria que té és el vehicle més directe per conèixer-se i per conèixer el grup. Si pensem en la solució del conflicte, segurament, ens apareix la idea idíl·lica de recuperar l'estat inicial, de *fer equip* per continuar treballant com fins ara. Una membre de l'IIFACE ens relata la seva experiència en una facilitació amb un grup que compartia un projecte educatiu. El procés va posar en relleu les diferents visions del projecte que tenia la gent i, per tant, l'escissió del grup. Una persona propera al grup qüestionava la feina de la facilitadora i li demanava si podia reconciliar les postures i tornar a

El treball de facilitació permet cuidar les persones i millorar la qualitat dels processos i els resultats
-
Ca Sa Comuna

unir les persones. Ella li va respondre amb un altre exemple: "Si jo anés a fer una teràpia de parella i, durant el procés, m'adonés que ja no vull estar amb el meu company, no em sentiria gens còmoda si notés que el terapeuta pretén que continuï amb la relació; en

-
La facilitació busca l'empoderament individual i de grup per reforçar la diversitat i aprendre dels conflictes que van sorgint
-

canvi, m'encantaria que ens donés suport als dos per separar-nos d'una manera sana". Aquest exemple palesa que, de vegades, acompanyar un conflicte pot implicar facilitar un procés de trencament, de fi d'una etapa, i això pot ser desesperançador. Però, si ho observem des d'una perspectiva més àmplia, potser podrem veure millor els beneficis i l'estalvi de dolor que comporta no quedar-nos estancades en una situació incòmoda.

+INFO

www.facilitacion.org

ENTREVISTA. JOSÉ LUIS ESCORIHUELA

"Vivim en estructures que no hem triat i que són opressives"

Robert Bonet

Ens podem educar en la facilitació?
Hem d'adquirir formació en facilitació i promoure-la. Estem tractant temes molt profunds, ja que intentem generar canvis de valors. M'he trobat amb persones que, en circumstàncies de poca pressió, poden ser molt amables i, en canvi, en moments d'alta pressió, treuen el seu petit dictador intern. És un patró molt habitual i és complicat de canviar. Un altre patró de resposta habitual davant les agressions i les situacions de pressió és el de les persones que s'inhibeixen i, també, el de les que responen de manera agressiva. Per poder canviar aquests aspectes, cal ser molt bons educadors i conèixer els patrons d'inhibició i d'agressió per canviar-los per d'altres molt més assertius, compassius i empàtics. Necessitem uns models molt més integradors i integratius, tot i que la figura externa d'un facilitador sovint és necessària.

Els grups reben molta més pressió per la manca de recursos?

Sens dubte. Vivim en estructures que no hem triat i que són opressives. Quasi tots els projectes estan subjectes a pressions externes: dates d'entrega, manca de recursos, etc. Dins

un grup, hem d'esbrinar si les estructures que creem són un reflex de les estructures externes que ens oprimeixen i, per tant, hem de revisar la presa de decisions, la gestió econòmica o la manera de participar del projecte.

Com ho podem treballar?

A través de l'espai que anomenem fòrum de processos. Aquest espai es fa necessari en qualsevol grup i consisteix a dedicar un temps no decisor i a estimular el grup i cohesionar-lo, parlant des de les emocions, per trobar solu-

cions que ens permetin no trobar-nos enmig de conflictes que no sabem resoldre.

Quins canvis socials permet aquesta metodologia?

Dues grans transformacions: una en l'àmbit col·lectiu i l'altra en l'individual. En l'àmbit col·lectiu, la facilitació vol aprofundir en la democràcia, posar en marxa procediments que facin la gestió tan participativa com sigui possible. L'altra dimensió té relació amb el canvi personal, amb aprendre a conèixer-nos millor i arribar a ser més bones persones.

El 20 d'abril tindrà lloc la primera Jornada d'intercanvi d'experiències i reptes de treballar en grup. L'objectiu de la trobada és generar un espai de reflexió al voltant de les potencialitats i les dificultats de treballar en equip i difondre la facilitació com una eina per donar suport a les organitzacions que treballen per la transformació social.

Algunes tècniques de facilitació de grups

La comunicació no violenta és una eina desenvolupada per Marshall Rosenberg per afavorir una comunicació empàtica i efectiva anomenant les observacions dels fets, les necessitats subjacents, els sentiments propis i les demandes cap a l'altra.

El consens només és una tècnica concreta per a la presa de decisions. Desenvolupa de manera cooperativa decisions que totes les persones puguin compartir, acceptant-les com a pròpies i compromentent-se amb elles.

El *dragon dreaming* és un mètode per a la implementació de projectes creatius, col·laboratius i sostenibles. És especialment útil per desenvolupar la visió i els objectius d'un grup.

Les tecnologies socials són unes tècniques emergents a escala internacional que desenvolupen processos participatius i integradors de canvi de

manera comunitària. Articulen grups al voltant de converses significatives que amplien les capacitats de les persones per aconseguir objectius comuns. Algunes d'aquestes són l'Espai Obert, el Cafè Diàleg o l'Oasi.

El Teatre de l'Oprimat és un mètode desenvolupat per Augusto Boal que busca conèixer i representar la realitat per poder-la transformar. Té diferents tècniques concretes i a propa el teatre a qualsevol persona, entenent que tothom és actor o actriu de la seva pròpia vida.

El treball de processos, desenvolupat els anys 70 i 80 per Arnold Mindell, aborda el canvi individual i col·lectiu a través de la psicologia, l'espiritualitat, l'activisme social i l'expressió creativa. Es basa en la idea que la solució a un problema o un conflicte es troba dins la mateixa alteració.

Quilòmetre zero

FOTOGRAFIA: Josu Trueba (<http://km-0.net/es/project>) amb la col·laboració de Piel de Foto

La fugida. Dins el cotxe, l'ambient és somort, els minuts transcorren com si haguessin desaparegut del rellotge. L'horitzó té el teixit espès de la boira. Fuges. Vols que el paisatge gris es transformi en verd radiant.

El mirall. No mires el mirall perquè t'espanta el reflex. Si t'hi encaressis, veuries com dorm, plàcid com tu quan tenies la seva edat. Pertany a la generació perduda. Robada. No viurà com tu voldries. Serà un jove robust. Potser, com la meitat, no trobarà feina. Potser, com tants altres, provarà sort a un país nou. Potser, qui sap, perseverarà per seguir a prop de casa.

La via. No hi fa res quanta distància has rodat. La recta ha engolit tots els revolts i continua. Ignota. Perillosa. Avances, encara que t'agradaria tornar enrere, congelar el temps perquè Ell visqués com tu vas viure. Perquè tirés endavant –fent via– i s'esborressin, al seu pas, tants obstacles i tants

interrogants. Com controlar les nostres vides? com controlar-les quan el poder és inabastable i global?

El futur. Dins del mirall, hi albiraries el futur. Davant d'Ell, t'hi veuries a tu –el ressol lleuger dels vidres et fa arrufar les celles, la pell se't plega de cansament– i els anys que t'esperen sense recollir el que has plantat.

L'asfalt. Acceleres. Vols continuar avançant tot i que hakis perdut el mapa. Tu que ho has donat tot durant tants anys i que t'han exprimit fins l'última gota. Acceleres de nou. Tu que t'has quedat sense feina ni coixí. Potser, transitant a contracorrent, trobaràs un espai buit dins l'asfalt que et reconforti.

El temps. Avui, com ahir, fa un temps rúfol i continues circulant. Gairebé no t'hi veus perquè un tel cobreix el vidre. Encens els fars, dos ulls que miren com el sistema ha col·lapsat. Els canvis arribaran: és qüestió de temps.

Alba Gómez Gabriel

RODA EL MÓN

14-15

Feliciano Varela: "El govern colombià i la guerrilla estan negociant la pau en funció dels seus interessos"

16

Les sense papers dels EUA surten al carrer per incidir en la reforma de la llei d'immigració d'Obama

ALEMANYA // ELIF KUBASIK, VÍDUA D'UNA VÍCTIMA DEL TERRORISME NAZI DE L'NSU

"L'Estat no està contribuint a lluitar per la veritat i la justícia"

Roger Suso
Berlín
@eurosuso

Des que van assassinar el seu marit, l'abril de 2006, al quiosc que regentava a Dortmund, Elif Kubasik no havia parlat en públic. Ho va fer a principis de mes, en una taula rodona que es va celebrar a Berlín. "El problema és el racisme", va dir amb la veu trencada per l'emotivitat.

Mehmet Kubasik i la seva família vivien a Dortmund des de finals dels anys 80; hi van arribar després de sol·licitar asil polític. Kubasik fugia del sud-est de Turquia per por, pel seu activisme d'esquerres i pel fet de ser kurd i alevi, una minoria religiosa i cultural emparentada amb el xiisme. A la seva nova llar, la família Kubasik era feliç, fent la viu-viu, fins que Mehmet es va convertir en la vuitena víctima de l'NSU, després de rebre dos trets al cap amb una pistola Česká CZ 83 al seu quiosc.

Elif Kubasik va ser interrogada durant hores i hores després de l'assassinat de Mehmet. Segons va descriure, la policia, sense tenir cap mena d'indici, insinuava

presumptes vincles del seu marit amb el tràfic de drogues toves i la màfia turca. O vincles amb la guerrilla kurda del PKK o amb el moviment libanès Hezbollah. "Fins i tot van sospitar d'un cosí del meu marit que utilitzava un telèfon mòbil que, en comptes d'estar registrat al seu nom, ho estava al d'una altra persona", explicava. "Van rastrejar-nos el pis amb gos-

La plataforma reclama que s'obri un debat profund sobre el "racisme institucional" a Alemanya

sos, van prendre mostres de saliva a tota la família per fer proves d'ADN, van escoltar les nostres trucades i van controlar els nostres comptes bancaris. No van trobar res. Va ser una època terrible. Estigmatitzats... el nostre veïnat ens va etiquetar de criminals durant molt de temps", afirmava la vídua. "Quan vaig suggerir que un grup neonazi podria haver matat el meu marit, la policia va respondre afir-

mant que aquesta hipòtesi quedava descartada per falta d'evidències", va relatar Kubasik indignada.

Tanmateix, el que va alterar més la vídua va ser que l'alcaldia de Dortmund, del partit socialdemòcrata SPD, poques setmanes després del vuitè assassinat de l'NSU, autoritzés una manifestació neonazi -que va transcórrer pel carrer del quiosc de la família Kubasik- i, alhora, prohibís al veïnat d'origen turc sortir dels seus habitatges. La ciutat de la regió del Ruhr és la capital de l'escena neonazi militant a l'oest d'A-

Elif Kubasik diposita flors a la placa en record del seu marit durant la commemoració del setè aniversari del seu assassinat / STEFANIE KLEEMANN

lemanya. No va ser fins el novembre de 2011 que, entre ràbia, ira i indignació, la família Kubasik va poder viure una mica alleujada: les sospites que els envoltaven quedaven aparcades. La trama de l'NSU havia quedat al descobert i es va fer públic un vídeo de propaganda neonazi muntat amb imatges de la Pantera Rosa on aquest grup assumia deu assassinats irresolts, entre ells, el de Kubasik.

L'enuig i el desengany de Kubasik amb l'Estat alemany no ha minvat gens ni mica, tant pels errors i les panes de la investigació com per la criminalització de la seva família i per la destrucció d'actes i arxius per part dels serveis secrets perquè els involucraven en el cas. El febrer d'enguany, Joachim Gauck, president d'Alemanya, va convidar les famílies de les víctimes al Palau de Bellevue per demostrar la seva solidaritat. Durant la trobada, "no hi va haver temps ni espai per conversar amb Gauck. Nosaltres vam marxar abans que acabés", va explicar Kubasik. "Gauck va muntar un show amb les víctimes i el perdó per rentar la imatge de l'Estat i fer-se la foto. L'Estat no està contribuint a lluitar per la veritat i la justícia", va afegir.

"Per fi podem començar a parlar de racisme"

Manifestació antifeixista massiva poc abans de l'inici del judici a la cèl·lula neonazi NSU

Milers de persones es van manifestar a Baviera el 13 d'abril / ROGER SUSO

Alguna cosa es mou dins l'opinió pública alemanya. "Per fi podem començar a parlar de racisme" en un país que, tot i que ha rebut milions de migrants durant el darrer mig segle, "no es considerava un país de migracions": aquesta és la impressió que té Bernd Kaminski. És el portaveu de l'àmplia plataforma que, el 13 d'abril, va organitzar la manifestació antiracista més gran dels darrers vint anys a Baviera i una de les més importants a Alemanya. Prop de 10.000 persones van acudir a la marxa antifeixista més multitudinària des que, el novembre de 2011, el país que ha fet seu el lema Nie wieder (Mai més) -fent referència al Tercer Reich- va descobrir que la cèl·lula terrorista neonazi NSU havia assassinat deu persones durant la darrera dècada. El macroprocés contra els cinc acusats d'integrar o ajudar l'NSU començarà a principis de maig. Les manifestants no només van reclamar que es condemnin aquestes cinc persones, sinó que el cas serveixi per obrir un debat profund sobre el "racisme institucional" que, consideren, hi ha en institucions com la policia. L'audiència de Múnic que ha de jutjar l'NSU ha ajornat l'inici del procés, previst pel 17 d'abril, fins al 6 de maig. El tribunal guanya temps per permetre l'accés al judici a la premsa turca, que s'havia quedat sense places a la sala de vistes durant el repartiment de les acreditacions. Cinc dies abans de la data d'inici prevista, el Tribunal Constitucional alemany va obligar a revisar la decisió. **BERTRAN CAZORLA (Múnic)**

COLÒMBIA // ENTREVISTA A FELICIANO VALENCIA, PORTAVEU DE L'ASOCIACIÓN DE CABILDOS INDÍGENAS DEL NORTE DEL CAUCA

“El govern i la guerrilla estan **negociant la pau** en funció dels seus interessos”

Els moviments socials de Colòmbia reclamen participar a les negociacions de pau entre el govern i la guerrilla FARC-EP. Per això, paral·lelament al procés de l'Havana, organitzen el Congrés Nacional per la Pau, que tindrà lloc entre el 18 i el 22 d'abril a la ciutat de Bogotá. En parlem amb Feliciano Valencia, portaveu de l'Asociación de Cabildos Indígenas del Norte del Cauca i candidat a la presidència de Colòmbia pel nou moviment polític País Común.

Maria Paula Ávila
Ivan Miró
Popayán (Colòmbia)
@La_Directa

Com valora el procés de pau entre el govern colombià i les FARC-EP?

Que a l'Havana s'estigui negociant el cessament del conflicte armat és molt important per a nosaltres, els pobles indígenes, que estem afectats directament per la confrontació armada; però també ho és per a tota la societat, ja que, a Colòmbia, tots som víctimes d'aquesta guerra eterna. La fi del conflicte armat és fonamental perquè els pobles, les organitzacions socials i la societat civil puguem construir la pau que tant anhem. Però el govern i la insurgència han d'entendre que la construcció de la pau va més enllà de la finalització del conflicte armat. Perquè la violència i la guerra han estat promogudes pel gran problema social que tenim a Colòmbia, un assumpte d'ordre estructural que té relació amb la desigualtat, la pobresa, la dis-

tribució injusta de la riquesa, el monopoli de la terra i la manca de garanties per una vida digna.

Per què creu que es dona ara el procés de negociació?

En primer lloc, la guerrilla ha arribat al límit màxim de sosteniment de la guerra i ha constatat que no accedirà al poder per aquest camí. Al mateix temps, el govern

“La mesa de l'Havana no ens pot entretenir a l'hora de construir el nostre propi procés de pau”

sap que no derrotarà la guerrilla per la via militar. D'aquests límits, en sorgeix una primera necessitat de seure a negociar. En segon lloc, ja fa molts anys que els processos socials i les organitzacions populars exigeixen la fi de la guerra a través d'una solució política i negociada del conflicte social i armat. En tercer lloc, el govern de Santos necessita que el conflicte acabi per

desenvolupar la seva agenda de govern, ja que té un problema econòmic important i cal atraure la inversió estrangera. I finalment, en la societat colombiana, ja ningú aposta per un projecte polític militar per a la presa del poder.

Segons vostè, quins temes s'haurien d'abordar per arribar a la pau?

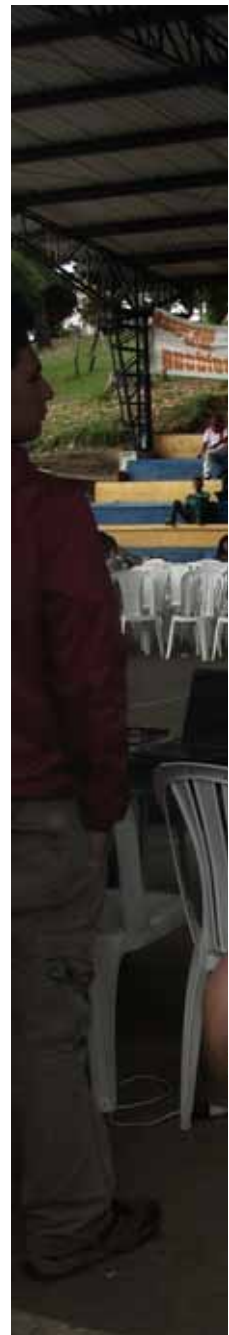
Si volem traçar una ruta o una metodologia per arribar a la pau, hem de revisar tota la política del govern en relació al comerç internacional. Nosaltres mai no hem estat d'acord amb els tractats de lliure comerç en les condicions que es van negociar, però el govern els va signar perquè hi ha interessos de caràcter transnacional. Per altra banda, hi ha d'haver una adequació institucional de l'Estat colombià perquè les iniciatives o els fets de pau que anem construint siguin realitzables. Per exemple, s'ha de canviar el sistema de participació política actual. Per què s'aprova una reforma política que pretén aniquilar els partits de base i posicionar l'hegemonia bipartidista novament? Això també impedeix arribar a la pau. Final-

ment, si volem viure en pau, tota la inversió pública s'ha de destinar a la millora de les condicions de vida de la gent i no a sostenir un aparell que busca enfortir l'estat de guerra i la presència militar als territoris. Per tant, si es negocia la guerra a l'Havana, s'ha de reduir significativament l'aparell i la inversió militar. Perquè, de moment, es negocia la pau, però, en aquest país, la guerra continua.

“A les negociacions hi són representats els sectors que impulsen la guerra, però no la societat civil”

Com valora la discussió sobre la qüestió agrària en el procés de l'Havana?

Davant l'opacitat amb què s'està duent a terme el procés, primer hauríem d'exigir una rendició de comptes al govern i a la guerrilla sobre l'enfocament del tema agrari. Però la qüestió central és que el

Autonomia indígena, les dones i la construcció pròpia de la pau

Al nord del Cauca, el moviment indígena rebutja la presència d'agents armats als seus territoris i, en algunes ocasions, ha arribat a aplicar la desobediència activa per expulsar militars i guerrilla. A més d'aquesta autonomia territorial, organitzada a través de les autoritats pròpies i de forces com la guàrdia indígena, al nord del Cauca, s'ha iniciat una reflexió autònoma al voltant de la pau. Segons Feliciano Valencia, tota la comunitat –i específicament el jovent, les dones i la gent gran– està analitzant el seu rol en la construcció de la pau. En el cas concret de les dones, l'objectiu és garantir l'equitat de gènere, fent un exercici de complementarietat amb els homes, per possibilitar que aquestes siguin coprotagonistes en la construcció de la pau.

ment exclouent. Hi són representats els sectors que impulsen la guerra, però no la societat civil. Tampoc s'hi tracta de quina manera la guerra afecta específicament les dones, ni l'agenda social ni les altres iniciatives amb les quals hem anat construint la pau. Tanmateix, aquesta exclusió és comprensible, perquè estan negociant la pau en funció dels seus interessos. Com podem donar la volta a aquesta situació és el gran desafiament del moviment social i popular. Les negociacions tenen la intenció, per part del govern i la guerrilla, de definir territorialment on es quedarà la guerrilla i on dominaran els sectors empresarials del país. Hem de tenir en compte que els empresaris sí que participen del procés; en canvi, nosaltres, que tenim contradiccions amb ells, no hi tenim veu. Estan negociant un repartiment territorial del país.

Quines aliances desenvolupa el moviment indígena per construir la pau a nivell social?

La mesa de l'Havana no ens pot entretenir a l'hora de construir el nostre propi procés de pau. I partim de la lògica que sols i soles no podem. Lluitar sols significa desgast i riscos com els que ja hem sofert. A més, tots estem lluitant per la pau. Ajuntem aquestes lluites: camperols, negres, estudiants, acadèmics, l'església i les tendències de caràcter progressista que impulsa l'esquerra colombiana. Fem-ho des de la diversitat, tenint en compte que el moviment indígena apostem per una aliança social que respecti les dinàmiques, els ritmes i les agendes del propi moviment.

“S'estan discutint models agraris que no responen a les necessitats de la gent i els qüestionarem amb molta força”

Què entenen, vostès, per pau?

Un estat de benestar complet. La vida saborosa, en pau, en tranquil·litat, sense preocupacions econòmiques... però, sobretot, sense temors, sense por ni les angoixes que ens produeix la guerra i la violència. Per nosaltres, la pau és el viure saborós i això és tenir terra, territori, tenir govern propi, legislar nosaltres i practicar els nostres exercicis de convivència sense haver de córrer per l'acció de la guerra.

nostre ideal de país difereix molt del que s'està discutint a l'Havana. A Colòmbia, el problema de fons respecte del sector agrari és el model econòmic fonamentat en l'extracció dels recursos naturals, encapçalat per l'anomenada *locomotora minera* de l'actual govern, que va en contra del que nosaltres plantegem en relació amb la terra i el territori. A les negociacions, s'estan discutint models agraris que no responen a les necessitats de la gent i els qüestionarem amb molta força. Per exemple, amb el tema de les reserves camperoles. Des de quina lògica les estan pensant la guerrilla i el govern? Des del que pensem les bases o des d'un model de productivisme camperol per exportar?

Quins altres agents, a més de representants del govern colombià i de les FARC, haurien de participar en el procés de pau?

Tots els agents armats que existeixen a Colòmbia han de seure a negociar. A l'Havana, falta l'ELN, però també l'EPL i el PRT; i falta el paramilitarisme, que és un tema que no s'ha entrat a discutir. A més, s'han de tenir molt en compte les lleis que ha creat el govern, per exemple, la llei de víctimes. No obstant això, veiem que el tema de Veritat, Justícia, Reparació i Garanties de no Repetició està paralitzat. El problema humanitari s'ha de resoldre d'una vegada per totes i cal ser present en les negociacions. Per tant, considerem que, a l'Havana, hi ha una mesa eminent-

/ IVAN MIRÓ

Reparacions
manteniment

DIVA HOGAR

93.346.86.01

BCN - 24h. www.clubdivahogar.com

COOPERATIVA AUTOGESTIONÀRIA

www.laciutatinvisible.coop

ATREVEIX-TE A IMAGINAR-LA

entitat cultural i esportiva

Tlf. 93 896 1200

ger@entitatger.cat

www.entitatger.cat

Ribes (Garraf)

KAMILOSETAS
MUSKARIA

distribuidora llibertària

www.nodo50.org/kamiloasetas

kamiloasetas@nodo50.org

teteria malea s.c.c.l

entitats i humans, cançons i ecològics

el que és el que és

EUA // DESENES DE MILERS DE MIGRANTS ES MANIFESTEN PER PRESSONAR OBAMA, QUE HA DE PRESENTAR UNA REFORMA DE LA LLEI D'IMMIGRACIÓ

"Onze milions et miren"

Laia Gordi
San Francisco (EUA)
@miravent

Un noi de tot just vint anys amb trets asiàtics carrega una pancarta on es llegeix: *Sense papers i sense por*. Va arribar als EUA de petit, ha fet tota l'educació en aquest país, però no té la ciutadania americana. És un dels molts *dreamers* (somiadors) que, des de fa prop de tres anys, han perdut la por de ser detinguts i s'estan organitzant per reclamar els seus drets. Una marea de dones hispanes que roden els trenta anys camina, alegre, amb samarretes de colors, cridant consignes contra les deportacions massives que trenquen les seves famílies cada dia. 1.000 persones són deportades diàriament dels EUA. 400.000 durant tot l'any passat. També hi ha mainada de totes les procedències a la marxa de San Francisco; però la canalla té el passaport americà perquè ha nascut en territori nord-americà. Els seus pares i mares, que potser fa deu anys que viuen al país, probablement no el tenen; potser fins i tot un dels dos -més sovint el pare- ha estat detingut i deportat fa uns anys. Hi ha onze milions de persones indocumentades als EUA, tot i que la majoria fa fins a vint anys que hi viuen. Moltes d'elles van entrar al país il·legalment o van superar el visat que tenien; la majoria treballen i paguen impostos, però, per a elles no hi ha un camí cap a la ciutadania. Cobren menys que la població nord-americana i viuen amb por i desconfiança davant la policia, quasi militaritzada, dels EUA. Els casos de caps d'empreses que denuncien els seus propis treballadors indocumentats, sobretot si aquests demanen drets laborals o millors salarials, es multipliquen arreu del territori. Les persones indocumenta-

des, sovint, utilitzen un número de la seguretat social fals o d'un company amb documents per poder treballar; els caps no pregunten dues vegades, mentre els obrers facin la feina ben feta amb un cost baix. "Necessitem la seva feina, sostenen la nostra economia, són onze milions de persones!", exclama Steph St. Clair, coordinadora de Hand in Hand, una organització de San Francisco que defensa els drets laborals i de ciutadania de les treballadores de la neteja i de serveis domèstics, un sector àmpliament cobert per dones de procedència hispana.

1.000 persones són deportades diàriament dels EUA; 400.000 durant tot l'any passat

Més de 2.000 persones, sobretot migrants o fills de migrants, van sortir a manifestar-se pels carrers del centre de San Francisco, el 10 d'abril, per defensar els seus drets. El mateix dia i a la mateixa hora, el Congrés dels Estats Units, a Washington, discutia la reforma de la llei d'immigració que es farà pública aquesta

setmana. La reforma, segons ha promès el president Obama, haurà de garantir un camí cap a la ciutadania pels milions de treballadores, però, per convèncer els sectors republicans, Obama ja ha avançat que ampliarà la militarització fronterera. Des de l'organització de la marxa, convocada a escala nacional i celebrada a les principals ciutats del país, a divuit estats, Jen Low (de Asian Law Caucus) assegura que es tracta de "la primera jornada de pressió de les moltes que vindran". A Washington, la convocatòria van reunir desenes de milers de persones.

Avui dia, la població hispana nord-americana, les famílies i les amistats dels milions d'indocumentats s'han convertit en la força electoral que va fer vèncer Obama a les darreres eleccions i, davant la proposta de reforma de llei, l'avisen: "Onze milions et miren".

CALIFÒRNIA, UN PAS ENDAVANT

L'Estat californià és conegut per ser un dels més oberts i liberals dels EUA i potser és veritat. Mentre es discuteix la reforma de la llei d'immigració a escala nacional, a Sacramento, capital de Califòrnia, les organitzacions socials ja fa més d'un any que lluiten per aconseguir que el governador Jerry

Dues manifestants de San Francisco recorden a Obama que hi ha 11 milions de persones indocumentades que el vigilen / LAIA GORDI

"No ens quedarem més a l'ombra" deia una de les pancartes de la manifestació que va omplir els carrers de San Francisco el 10 d'abril / LAIA GORDI

Brown signi la llei de confiança, que reduiria molt el nombre de deportacions. La llei de confiança s'oposa a la llei de les comunitats segures, aprovada per George W. Bush i estesa per Obama. La llei estableix que qualsevol persona indocumentada que cometi una falta mínima contra la justícia -una multa de trànsit, per exemple- sigui deportada. La llei de les comunitats segures va instaurar la col·laboració policial entre les forces locals i el Departament de Seguretat Nacional. Però, segons Lorena Melgarejo, líder activista pels drets de les migrants a CARECEN, "el que fomenta són comunitats insegures, perquè la gent té por de la policia i té por de denunciar i, així, s'alimenta el crim". L'any passat, les organitzacions socials van aconseguir aprovar la llei de confiança, però el governador californià no la va voler firmar. Aquest any, l'estan tornant a presentar; saben que el parlament l'aprovarà i esperen trobar un acord amb Brown per convertir-la en realitat d'aquí sis mesos o un any. "El problema és que, per aconseguir un acord, s'està creant una diferència entre migrants bons i dolents -lamentava l'activista Charlie Fredrick- entre els que tenen crims més greus i els que no en tenen, sense anar a l'arrel del problema, que és la violència estatal contra aquesta població".

26 ABRIL · ATENEU POPULAR 9BARRIS · 22H · 6/8€

AMPARO PRESENTA A BARCELONA
SÁNCHEZ *alma de cantaora*

kasba music www.kasbamusic.com

Aquest any, hem volgut canviar una mica les tornes i, en lloc d'omplir les quatre pàgines de la secció d'Expressions de ressenyes, us oferim una petit tast. Enguany hem preparat una anàlisi sobre la llegenda de Sant Jordi i un homenatge a un gran creador, el poeta de Burjassot Vicent Andrés Estellés, que ha deixat obres úniques que denuncien el patiment del poble valencià durant la dictadura i un dels poemes sobre l'amor apassionat amb més força, sinceritat i ànima que s'han escrit en llengua catalana, "Els amants", que va ser el primer poema d'Estellés que va versionar Ovidi Montllor.

Quan el Joan sense por va conèixer la granota Tiddalik

"**D**iu la llegenda que, fa molts anys, a Austràlia, hi havia una granota anomenada Tiddalik. Era una granota gegant que feia tremolar la terra al seu pas". Aquesta llegenda de la mitologia del poble aborigen australià és un dels contes que podem llegir al llibre *Contes del món, III concurs de podcast*. L'obra forma part d'un projecte iniciat ara fa tres anys, primer a escala comarcal, després a tot Catalunya i, ara, en l'àmbit dels Països Catalans. Es tracta d'un concurs que neix de l'experiència multicultural de l'alumnat de diferents centres educatius, que escullen un conte d'un altre indret i en fan una lectura oral que s'enregistra en format podcast. Així doncs, al llibre, hi podem llegir les narracions escollides -acompanyades de les il·lustracions fetes per les alumnes- i també podem escoltar el recull de contes explicats per la mainada i amb animació musical a través d'un CD. Realment, una obra molt completa, que s'adapta a les més menudes i les més grans -hi participen alumnes de fins a tercer d'ESO- i que, per a mares, pares i educadors, inclou una fitxa didàctica on s'explica el centre educatiu, el seu context social i el perquè de la tria del conte. Aquesta iniciativa ha estat possible gràcies a la implicació de la

comunitat educativa a cada centre, però, sobretot, per l'entitat Comsoc- Comunicació Social, que des de l'any 2006 impulsa iniciatives multiplataformes que contribueixen a potenciar moviments socials, com el de la sobirania alimentària i el turisme responsable o, en aquest cas concret, les cultures populars de tradició oral. Com sempre, però, cal fer un apunt important: aquesta darrera edició, arran de les retallades, ha estat completament autofinançada des de l'entitat i amb petits mecenatges. Però, tot i les adversitats, el concurs continuarà un any més; mitjançant una petita aportació podeu col·laborar a fer que aquesta iniciativa, que fa una tasca educativa i de sensibilització molt important i necessària, no acabi aquí. Seguint les paraules de Paolo Freire: "La meua visió de l'alfabetització va més enllà del ba, be, bi, bo, bu, perquè implica una comprensió crítica de la realitat social, política i econòmica on viu l'alfabetitzat". ◀ ANNA PUJOL REIG

Contes del Món. III Concurs de podcast
Autors: escoles i instituts dels Països Catalans Edita: COMSOC- Comunicació Social, 2012 128 pàgines + CD

Assaig contra la crisi

L'interès per explicar i poder contextualitzar la situació dramàtica que estem vivint continua, també aquest Sant Jordi, amb novetats com l'estudi de Werner Rügemer, per fer-nos entendre el paper que juguen les agències de qualificació com a engranatge imprescindible per a la maquinària neoliberal de desregulació. A través de les pràctiques de les principals agències, l'autor exposa com s'han teixit les complicitats entre la política i el capital financer (*Las agencias de calificación*, Virus, 2013). També s'ha publicat *L'hora dels voltors*, de Josep Manel Busqueta i amb pròleg de Miren Etxazarreta (Edicions el Jonc, 2013). L'autor, economista, membre veterà del grup d'economia crítica

Taifa i coautor de dos llibres sobre la renda bàsica, analitza la situació de paràlisi actual i la contextualitza en la lògica capitalista, amb la intenció d'explicar la crisi a una ciutadania estafada. *L'hora dels voltors* pretén "mostrar que aquesta crisi s'està convertint en l'excusa perfecta per fer agenollar tota una societat als peus dels poderosos". ◀ ÀLEX VILA

Las agencias de calificación
Werner Rügemer
Virus, 2013, 280 pàgines
L'hora dels voltors
Josep Manel Busqueta
Edicions el Jonc, 2013, 250 pàgines

Valero Sanmartí: quan la irreverència és necessària

Jo només il·lumino la catalana terra
Valero Sanmartí
Pròleg de Jai Domínguez
i il·lustracions de Roger Pelàez
Editorial Males Herbes
Besai Llibres
Pàgines 204

Primer, es tractava d'un bloc. Batejat amb un títol ben particular -*Jo només follo a pèl*-, la web albergava articles breus signats per un tal Valero Sanmartí, identificat amb fotografies de Tom Selleck. Els textos en qüestió eren, bàsicament, atacs provocadors a patums, tendències majoritàries i imaginari d'este país nostre. Al Club Súper 3, a Pep Guardiola, als Manel i a La Marató. Visceral i políticament incorrecte, l'autor no pretenia deixar espai al debat: Valero té raó. Punt. Qui s'atrevisque a contradir-lo no pot esperar molt més que ser titllat, com a mínim, de fill de puta. La cosa no hauria anat més enllà de l'anècdota -al final, la xarxa està plena d'identitats falses que aprofiten l'anonimat per criticar o provocar- si no fos per dos factors.

VAL MÉS CAURE EN GRÀCIA...

Fins l'arribada de Valero Sanmartí, a casa nostra, no disposàvem d'un provocador propi i destructiu tal com cal. Valero -o el jove xertolí que s'amaga darrere la seua identitat- va tindre el mèrit de ser el primer -a banda d'algun experiment en el camp musical- que va atacar, des de dins, el nostre imaginari. Bé s'ha de ser pioner en alguna cosa. Però, més enllà del context, la qüestió és que Valero és bo. No és un *flipat* que es dedica a pontificar i vomitar bilis gratuïta sobre els castellers, Jordi Basté i els moderns del barri de Gràcia perquè sí. O no només això.

Si llegim Valero Sanmartí -no ens quedem només en la forma i anem una mica al fons-, veurem que, en realitat, els seus textos són bastant més raonables del que, a primer cop d'ull, indicarien l'insult o l'escatologia omnipresents. No és pel mínim bagatge intel·lectual que indiquen les referències a personatges tan allunyats entre ells com l'escriptor Charles Bukowski, Zygmunt Bauman o Sabino Arana: això, en el fons, és literatura. L'interès rau en parlar-nos a pensar per què els seus escrits ens empenyen.

ELL NOMÉS FEIA FALTA

Més enllà de l'ofensa fàcil, quan Valero Sanmartí ataca de manera visceral l'escotisme, el rock català, RACI i el Barça, el que ens està dient és que Catalunya és això, sí; però també és molt més. Ens avisa que *espavil*, que, si no vigilem, farem de la il·lusió per un país en construcció un país encotillat en tòpics, on les expressions culturals i les realitats que no quadren amb allò que la classe benpensant barcelonina -a molt estirar, giro-nina- no considere oficialment *català* -del castellanoparlant nascut a l'Hospitalet al caragol de Lleida- seran expressions de segona.

Mentrestant, el fenomen *valerià* ha anat creixent. Del bloc al Twitter -amb més de quatre mil seguidors- i del Twitter al Facebook. Ara, per acabar-ho d'amanir, la jove Editorial Males Herbes li publica *Jo només il·lumino la catalana terra*, recull de textos inèdits en la línia que el caracteritza.

Valero pot no agradar, pot semblar ofensiu, pedant i antipàtic. I ho és. Però també és necessari perquè, ara més que mai, necessitem algú que ens face replantar-nos llocs comuns, tocar de peus a terra i no donar res per suposat. Això també són estructures d'Estat. ◀ ORIOL FUSTER I CABRERA

Sant Jordi, una llegenda impregnada de símbols

La diada de Sant Jordi és, potser, una de les festes que genera més consens; però, com la resta, no està exempta de contradiccions. Els seus elements representatius, la llegenda, la rosa o fins i tot el llibre, amaguen un simbolisme aparentment neutre i universal, però amb una altíssima càrrega semiòtica.

Ignasi Morgades Gutiérrez
@La_Directa

Des de les narracions hagiogràfiques que precedeixen la història més coneguda, la fantasia, el simbolisme i la continuïtat amb els mites pagans han estat una constant. Aquest fet provocà el rebuig de l'Església cap als relats mítics, lligats amb les tradicions sumèria, grega i egípcia, passades pel filtres romà i finalment cristià. A partir d'aquest punt, les rondalles creixen, es reinterpreten fins a assolir simbolismes totalment actuals i esdevenir una festa plenament laica.

Les primeres històries referides al sant, que probablement no existí mai, el mostren com a megalomàrtir, jutjat per setanta reis i torturat durant set anys sense renegar de la fe, fins que Déu l'ascendí directament al cel. Si bé Sant Jordi sempre s'ha presentat com un soldat romà, l'etimologia grega del seu nom ens remet al treball de la terra, d'aquí, que les dues grans veneracions jor-

dianes estiguin lligades a l'estament militar i al treball agrari, fins a fusionar-se completament i esdevenir, a Catalunya, patró de l'aristocràcia i la pagesia -particularment la dedicada als cereals-, desbancant els precedents respectius, Sant Martí i Sant Marc. La dita popular *Sant Jordi mata l'aranya* uneix aquestes dues ànimes: l'aràcnid és una imatge del monstre, però, alhora, també dels insectes i les malvestats que podien fer perdre les collites.

L'arxiconeguda llegenda del drac es difon, sobretot, durant el segle XI, en el context de les croades, estretament lligada a la iconografia bizantina, que l'havia designat patró de la cavalleria seguint les representacions de l'emperador Constantí, vestit amb l'armadura romana i combatent un drac, representatiu dels cultes pagans rebutjats amb l'Edicte de Milà. Aquesta referencialitat s'estendrà ràpidament per tot Europa i trobem el seu patronatge des de la península Ibèrica fins a Geòrgia -el nom de la qual, paradoxalment, no prové del sant-, però també al món musulmà, on

prendrà la forma llegendària del Cavaller Verd, color corporatiu de l'islam. La divulgació del relat de la lluita contra el drac sorgeix del que podríem qualificar de *best-seller* medieval, la *Llegenda Àuria de Jacopo da Varazze*, que dona el corpus unitari a la contalla, de la qual deriven nombroses històries sobre sants que han arribat fins avui.

L'arxiconeguda llegenda del drac es difon, sobretot, durant el segle XI

Una de les figures més destacades és, sens dubte, el monstre, reproduït profusament en el bestiari festiu, on perd la càrrega negativa. Els seus orígens es perden en l'abisme del temps i, segons certs corrents de l'antropologia, rememora el conflicte de les societats agràries neolítiques amb els darrers grups de caçadors-recol·lectors del vell món. Sembla clar que el serpent és la representació de les forces

incontrolables de la natura, que posen en perill el control sobre els elements, les collites, els ramats, les ciutats i la mateixa vida humana. Motiu pel qual trobem veneracions, sacrificis o combats amb criatures monstruoses a tots els continents.

El control progressiu dels elements a través de la tècnica i el coneixement científic van anar secularitzant encara més les representacions del drac i, en la societat urbana del segle XIX, les interpretacions del monstre aniran adquirint un matís més sociopolític. A Catalunya, són diversos els poemes, contes i cançons d'aquesta època que relleixen el relat tradicional amb una clau contemporània, convertint el drac en una metàfora del centralisme espanyol o dels patrons que exploten els obrers. Seguint amb aquesta línia evolutiva, podríem identificar clarament el drac d'avui com la MAT, Eurovegas, el *fracking* o la mateixa troika, que devoren persones i pobles sense compassió.

El veritable protagonista de la llegenda és el sant oriental, malgrat les simpaties

	03 di 20h Juantxo Skolari. Concert-presentació 05 dv 20h Sem com meros dins la beira? Presentació del llibre de Joseba Simonandía 06 ds 20h Musaldekokak Concert-presentació del disc "Biegak lekuko"	11 di 20h Crossfire Ice creuat Tauleta rodona amb il·lustradors i dibuixants 13 ds 20h Conta centes En català i euskara 19 dv 20h Karmele Jaio Presentació de llibre Ez naiz ni	22 di 20h Las flores de Baudelaire Presentació de llibre a càrrec de l'autor i l'editor 23 di Tot el dia Sant Jordi L'Euskal Etxea a les ramblas i a Placeta Montcada. Signaran llibres Kirmen Uribe i Harkaitz Cano	23 di 20h Harkaitz Cano Presentació del llibre <i>Tenir</i> 24 di 20h Terra lliure: Una biografia autoritzada Edició en castellà. Presentació a càrrec de Carles Benítez i Joan Roca Morera	25 di 20h Bedei Etxarte Simplistik: L'art i la propaganda són el mateix 26 di 20h Mihailuze Concurs d'alumnes d'euskara * www.literaldia.com
--	---	---	--	---	---

que provoca el drac des de fa molts anys als contes infantils. Representat sempre com a cavaller, Sant Jordi encarna el sistema de valors de cada època a través de les virtuts heroïques, algunes de les quals no moren mai, com la valentia i la justícia, mentre d'altres, com la castedat o el proselitisme de la fe cristiana, ja són més llunyanes i totalment fora de la realitat actual. Damunt el seu cavall blanc, el sant guerrier anirà a trobar la bèstia per lluitar fins que un dels dos en surti vencedor, escenificant la clàssica dicotomia entre el bé i el mal i reproduint els antics mites d'Enki, Horus, Perseu o Mitra.

Existeixen diverses maneres d'enfrontar-se i vèncer el monstre, però, sens dubte, en un context dominat per l'aristocràcia militar que promovia guerres a Orient i a Occident, els fets d'armes prenen un gran protagonisme. Aquesta identificació serà la que portarà el feudalisme a designar Sant Jordi el patró per excel·lència i a adquirir el seu escut d'armes com a estendard unitari dels croats. Els atributs militars són clars en les armes, diferents segons les diverses tradicions, però la muntura tampoc està exempta de contingut simbòlic. En el llenguatge universal, se la relaciona amb l'Església com a vehicle de la voluntat divina, ara bé, en la mitologia hispànica preromana, el cavall blanc adquireix la funció del *psicopompos*, el portador d'ànimes cap al cel o l'infern, en contraposició del

El combat singular amb la bèstia revela la necessitat redemptora d'un heroi messiànic que alliberi el poble dels seus mals

drac com al seu guardià a l'inframón. Aquesta funció hauria passat al sant que ens ocupa, però també a la figura de Sant Jaume, amb el seu famós cavall blanc que porta la gent difunta al cel a través de la Via Làctia.

El combat singular amb la bèstia revela la necessitat redemptora d'un heroi messiànic que alliberi el poble dels seus mals. La imatge de la princesa rescatada és un dels tòpics repetits fins a la sacietat, però contempla dues dimensions importants pel que fa al seu significat. D'una banda, representa el rebuig als sacrificis humans davant monstres, déus o els elements naturals per aplacar calamitats i rememora antics rituals que no han de tornar a

produir-se mai; actua, doncs, de la mateixa manera que el mite bíblic d'Abraham i Isaac. D'altra banda, expressa un sentit d'igualtat malgrat les diferències socials, davant les temptatives del rei d'afavorir la seva filla, el poble amenaça amb la revolta, marca les línies vermelles i el consens mínim al qual no vol ni pot renunciar, en una metàfora que també podria ser vigent en aquests moments.

La identificació dels *bellatores* medievals amb la imatge de Sant Jordi crearà una gran quantitat de llegendes noves, relacionades amb la presa de les ciutats que croats o reis cristians intenten conquerir. La gran majoria reproduïen els antics mites de la intervenció divina en els fets bèl·lics, com els antics déus ho feien a la Ilíada. Així doncs, s'invocarà la presència del sant en les preses d'Antioquia, Alcoraz, Mallorca, València o Alcoi, fet que justifica que el Regne d'Aragó n'agafi l'escut i que els comtes-reis afegixin el drac al casc.

IL·LUSTRACIONS:
Núria Frago

El darrer atribut de la llegenda té un caràcter genuïnament català, tot i no ser exclusiu. La rosa que sorgeix de la sang del monstre és un afegit original a partir d'una fira de flors molt popular a Barcelona i altres localitats. El seu origen es remunta a les *Floralia* romanes que omplien el fòrum, que avui es corresponen al carrer del bisbe i el Palau de la Generalitat. La incorporació de l'element floral revela el caràcter sintètic de la celebració i la permanència d'antigues pràctiques en l'espai i en l'ideari col·lectiu.

La localització d'aquests fets fantàstics generalment no s'esmenta o s'ubica a Líbia, però la necessitat de referencialitat properes-recurs que les contacontes utilitzaven per captar l'atenció del públic oient-, li ha permès atribucions locals que han estat plenament explotades a localitats com, per exemple, Montblanc, que li dedicà un portal a la muralla i, els darrers temps, una setmana de representacions.

Actualment, una desena de localitats han incorporat les escenificacions de la llegenda al seu calendari festiu.

Malgrat això, la popularitat del sant oriental a Catalunya és tardana i suposa una lluita permanent entre el poder i el poble. Una mostra d'aquest fet és la gran manca de localitats, ermites o capelles dedicades a Sant Jordi arreu de Catalunya. La principal paradoxa que es produeix en la celebració d'aquesta diada és el fet que sigui una festa sense festa.

Si bé, a Catalunya, ja hi havia constància de la veneració jordaniana des del segle vi, no serà fins ben entrat el segle xi que els militars catalans faran seu el sant, probablement per influència aragonesa, primer al País Valencià, després a Mallorca i, finalment, a Catalunya. El caire senyorial del seu culte no despertarà, en cap cas, la devoció popular ni eclesiàstica, que la rebutjava per fantasiosa. La dèria aristocràtica, però, va fer créixer la pressió i es nomenà Sant Jordi patró de les institucions catalanes, se substituï la tradicional ensenya dels quatre pals per la creu vermella i es forçà a la dispensa del treball, com si es tractés d'un diumenge. La poca identificació popular ignorà aquests preceptes, encara que suposessin sancions econòmiques, reflex del sentiment antisenyorial que portaria a les revoltes i les guerres de la baixa edat mitjana.

La dèria aristocràtica va fer que Sant Jordi fos nomenat patró de les institucions catalanes

Un cop perduda la Guerra de Successió, el poble mostrarà interès per aquesta figura, amb tota seguretat com un acte de resistència contra el nou poder centralista i estranger, però serà la idealització romàntica de l'època medieval la que impulsarà la festa popular, ja als segles XIX i XX, moment en què s'hi incorporarà el llibre, símbol de cultura i coneixement.

La recuperació de l'interès -fins i tot desmesurat- per la cultura pròpia portarà a una identificació del poble amb la festa, mostra dels anhels que les autoritats li neguen a cada època. En la lluita per l'apropiació del símbol, Sant Jordi adquirirà un regust laic, catalanista i progressista que portarà les dictadures a qualificar-la d'*izquierdista y anticatólica*, fins a esdevenir tal com la coneixem avui. ◀

ja som

1746

subscriptores

informa't, contrasta, comparteix i... subscriu-t'hi

I aquest dissabte 20 D'ABRIL
7è aniversari de la Directa
Ateneu Popular 9Barris

A PARTIR DE LES 22H.

VIDEO PROMOCIONAL:

vimeo.com/directa/concert7anys

Anirem, si sou bons, a Vicent Andrés Estellés

El 27 de març va fer vint anys de la mort de Vicent Andrés Estellés, el poeta més gran que ha donat el País Valencià des de l'edat mitjana i també el més popular. Commemorem que és ben viu amb un mosaic.

Paco Esteve i Beneito
@La_Directa

Josep Lozano, l'escriptor d'Algínet, fa tres anys que atia la Festa Estellés, una iniciativa que, inspirada en la diada escocesa en honor a Ian Burns, vol traure als carrers la figura del poeta. I molt més, diu Lozano: "Instituir una celebració, crear un nou recurs amb què cohesionar la gent progressista, promocionar la nostra autoestima i defensar la nostra cultura i llengua d'una manera festiva i popular". Ens ajuntem, ens llegim l'Estellés i altres i ens reconeixem, ens donem força, seguim endavant.

QUE ENS MATEN

"He deixat de comptar les sil·labes
la feina que m'agradava més.
he deixat de banda els meus llibres
el meu ausiàs el meu roís de corella
àdhuc el meu quevedo.
he deixat que diguen de mi el que vulguen.
si volen realista o surrealista.
perquè ens cal fer moltes coses encara
i les hem de fer entre tots
o ens mataran com unes rates. ens cal
esperar sota la pluja
sota les bales si és necessari
tota la nit i tot el dia
fer violentament acte de presència
¿què passa?
que ens maten.
però no ens matem nosaltres no ens
morim nosaltres del gust mirant
el que escrivim.
que ens maten."

EL POETA MÉS LLEGIT

Al País Valencià l'Estellés és, d'alguna manera, el poeta que fins i tot llegeix la gent que no llegeix poesia. La seua popu-

laritat sobrevisqué la forta maror de la transició i de la *Batalla de València* i Estellés continua essent *el* poeta valencià. "Els amants", *el* poema d'amor. "Assumiràs la veu d'un poble", *el* poema del compromís. El del pimentó torrat, *el* poema del plaer carnal. Per damunt les generacions, trenant-les, acompanyant-les al futur, enllaçant-les amb el passat.

HURACÀ GRAFÒMAN

Més de cent poemaris, deu volums d'obra completa, tres volums del *Mural*, poemes que encara ara van apareixent ací i allà... Un cas únic d'incontinència poètica. Un "huracà grafòman", en paraules de Joan Fuster. Vicent, el del forn del carrer Misericòrdia, el nét de Nadalet, el que escrivia per a tothom, el que menjava i bevia "on mengien i beuen els mecànics". L'Estellés, el de la vitalitat dionisiaca, lluminosa, impúdica. El de la solitud de la nit, escrivint a casa, en blanc i negre.

CORAL ROMPUT

"El meu anhel seria estar tota la vida escrivint, amb la lletra petita, un cant llarguissim i pensament lent, lent i gris, en veu baixa, en la casa en silenci, treballar en silenci complicats capítols (...), una callada ofrena diària, una ofrena callada a qui més vull i mai no ha de saber-ho".

L'OVIDI

Ovidi Montllor es va capficar a gravar *Coral romput* i ausades que ho va aconseguir. En una sola nit i pagant s'ho ell, això sí. El resultat és l'Estellés ovidià més complet: pel to, per la intensitat; un sol poema en dos discos, amb l'insubstituïble Toti Soler a la vora, amb una portada d'Alfaro inigualablement il·lustrativa. L'Ovidi, el que popularitzà "Els amants", i "Una escala qualsevol", i "El vi", i "M'a-

clame a tu", i... L'Ovidi, el que anava sovint a ca l'Estellés, i bevien, i vetlaven, i quan es feia massa tard es quedava a dormir al sofà.

I FUSTER

"La veïna de dalt arruixava les flors del balcó
ai mare meua com arruixava les flors es treia
un pit i després l'altre i els estrenyia dolçament
arruixava les seues flors amb la llet

dels seus pits
és que el metge m'ha dit que en tinc
massa de llet
voleu prendre'n vosaltres si de cas
amb una rosquilleta?
joan fuster i l'estellés pujaven l'escala corrents
i en arribar al pis ella els rebia a la sala
assegada
al balancí i airejant-se els pits amb un ventall"

L'ENTENDRAN?

En certa ocasió, l'Estellés va pujar a Barcelona a llegir uns poemes, a l'Ateneu, convidat per la Montserrat Roig. Arraps i rebotcons, amor brusc i salvatge, la soledat grisa de la mort, eixes coses. En acabar, se li acostava una dona, poetessa benpensant, i l'increpa: que què s'ha cregut, que com s'atreveix a usar tan indecentment el seu benvolgut català dient tals brutícies. Ja ho deia la Roig, que va costar molt entendre el burjassoter a Barcelona.

ENS ENTENDRAN?

També Joan Fuster s'ho preguntava, però aquesta vegada en relació al dialectalisme *savoureux*: "Hi arribaran al fons?"

És una pregunta que sovint ens fem molts valencians a les Illes i al Principat: realment ens entenen? Hi arriben, al fons? El Raimon podria respondre: "Val més no ser entès que romandre callat".

Però, i nosaltres? Ens entenen? L'Estellés encara ens hi ajuda. ◀

Vicent Andrés Estellés (Burjassot, 1924 - València, 1993)
/ QUIRZE GRIFELL

+info

- Fundació Vicent Andrés Estellés a Burjassot: www.fundacioestelles.org
- Sobre l'obra d'homenatge de Pau Alabajos a Estellés: ca-es.facebook.com/pualabajos
- Sobre el llibre 'Quan deixàvem de ser infants': www.grupdelllibre.cat

La petja d'Estellés

Enguany, en el marc del BarnaSants, el també valencià Pau Alabajos va presentar el seu nou espectacle, *Mural del País Valencià*, el títol de l'obra més ambiciosa d'Estellés. Inspirada en el *Canto general* de Pablo Neruda, el poemari repassa els moments socials i polítics més rellevants de la història recent del país: Guerra Civil, dictadura franquista, transició democràtica... I Pau Alabajos assumeix el repte de posar-hi música, tan sols amb piano i veu, realment molt aconseguit. Per altra banda, l'escriptora valenciana Gemma Pasqual parla de la joventut del poeta a la novel·la *Quan deixàvem de ser infants*, on interpreta les diverses biografies d'Estellés per fer un repàs dels anys joves del periodista, la València del seu temps i la seva part més intimista.

FIM
14a FIRA DE MÚSICA AL CARRER DE VILA-SECA
www.firacarrer.cat

VINE A DESCOBRIR L'ORIGEN DELS GRUPS DEL DEMÀ.

EXTRAPERLO JOSE DOMINGO PUNTÍ NOTHING PLACES
JOSELE SANTIAGO & VERY POMELO SALVAJE MONTTOYA
EGON SODA MIQUEL SERRA LA MÁLAGA UNIVERS

I MOLTS MÉS!

3 i 4 DE MAIG
TARGETA FIM 3€

#FIMVILASECA
FIMVILASECA

POCA BROMA.

Teletips

Les persones afectades per participacions preferents rebutgen l'oferta dels bancs de ser criogenitzades per una mòdica quota fins que venci el termini. "No hi ha garanties que ens descongelin", afirma un portaveu.

Cada cop hi ha més famílies que viuen únicament de la pensió dels avis i les àvies. Se sospita que la família reial podria estar provocant un efecte crida.

Interior, determinat a demostrar el vincle entre la PAH i Al-Qaida. "Tothom sap que el verd és el color de l'islam", va declarar Jorge Fernández Díaz.

El Col·legi de Metges demana més rigor amb les retallades a Sanitat i vol que, a partir d'ara, es parli d'amputacions, avulsions o qualsevol paraula amb el sufix -ectomia (com ara pressupostectomia).

En Simó i la diada de l'iPad i la rosa de porexpan

Aquesta Sant Diada, com cada any, podem dir que el que triomfarà a sac i garrafa seran els llibres d'autoajuda. Aquests llibres es diuen així perquè la persona que els edita, normalment, espera una mena d'ajuda monetària sucosa per la seva gesta. És una intenció lloable, que la gent que fa coses les faci amb la prosaica intenció de treure'n quatre duros. El que em sap greu del cas és que sospito que aquesta autoajuda mai no acaba arribant a bon port. Des de fa milions d'anys, sento dir a professionals del llibre que, amb això, no s'hi guanya una pesseta. Seria un petit Maquiavel si pensés que ho diuen amb la intenció de desanimar altra gent per compartir un suposat botí. Ho he sentit molt i m'ho crec: en el món dels llibres, els diners no existeixen. D'alguna manera, tot l'entramat d'embutafolis, editorials i distribuïdors han aconseguit, sense voler, portar la utopia d'un espai sense calés a la terra, utopia que ha pres forma de circuit comercial, que, de comercial, no en té res. Els que vam deixar de creure en els diners a l'edat de set anys ens hem de congratular que aquest espai existeixi i que, curiosament, la millora no suposi cap trencament traumàtic amb el món. És per això que no puc fer més que recomanar a tothom que, aquest Sant Jordi, s'infla a comprar llibres, com més estúpids millor. Estúpids o no estúpids. Jo, personalment, em compraré *Jo només il·lumino la catalana terra*, d'en Valero Sanmartí. Com que sé que els diners que em gastí en el llibre seran transportats automàticament al no-res, me'ls gastaré d'allò més content. I quan, entre totes, haguem gastat tots els diners del món en llibres, de sobte, el món serà aquest lloc que anhelem, un lloc d'on els calés han estat expulsats. **SIMÓ DE MONTFLUIX, NEUROBOTÀNIC**

En el món dels llibres, els diners no existeixen

NOVETATS EDITORIALS DE SANT JORDI 2013

SER SOCIATA ES CHACHI
DE BEATRIZ TALEGÓN

LA GRAN ESPERANÇA BLANCA DE LA SOCIALDEMOCRÀCIA EUROPEA ENS ENSENYA COM DIFERENCIAR EL PSOE DEL PP. EN UN LLENGUATGE JUVENIL I DESENFADAT I REDACTAT EN TIPUS DE LLETRA COMIC SANS, TALEGÓN ARGUMENTA PER QUÈ VAL MÉS SER "SOCIATA QUE PERROFLAUTA" (S/C), I OFEREIX CONSELLS PRÀCTICS SOBRE COM PORTAR EL MOCADOR PALESTÍ.

GENUFLEXIONS ENTORN DEL REI
DE MÀRIUS CARGOL

EL PERIODISTA I DIRECTOR DE COMUNICACIÓ DEL GRUP GOGÓ PUBLICA L'ENÈSIM LLIBRE SOBRE LA CASA REIAL. NO ESTALVIA DETALLS I ANÈCDOTES SOBRE ELS MONARQUES NI TAMPOC CONFESSIONS PERSONALS. AIXÍ, DESCOBRIM ALLÒ QUE MOLTS SOSPITÀVEM, QUE UNA ESTRANYA LESIÓ AL GENOLL D'EN MÀRIUS CARGOL FA QUE LI FACI FIGA CADA COP QUE SENT LA PARAULA "BORBÓ" O "REI", COSA QUE LI PROVOCA UNA GENUFLEXIÓ INVOLUNTÀRIA.

PENSAMENTS D'UN MOSSO DE LA BRIMO
DE D003A3545

EL DEBUT LITERARI D'EN D003A3545 ÉS UN LLIBRE SINCER QUE SEGUR QUE PROVOCARÀ LA REFLEXIÓ DEL LECTOR, PERQUÈ LES SEVES 150 PÀGINES EN BLANC CONVIDEN A PLASMAR TOT ALLÒ QUE SEMPRE HEM VOLGUT ESCRIURE. UN AUTOR QUE RECOMANEM NO PERDRE DE VISTA, SOBRETOT EN UNA MANI.

REL

BARRI INTERNET

@galapita — @Hibai_ — @josianito

CAMPANYA

'Las feministas somos lo máximo'

Es tracta d'una campanya SEO llançada recentment per la bloqueaire Diana Pornoterrorista, que ha tingut èxit. Cansada dels resultats masculistes en escriure *las feministas* a Google, va proposar:

– Si teniu blocs, publiqueu un post que es digui Las feministas somos lo máximo amb el contingut que vulgueu.
– Les que no teniu bloc, cliqueu totes les vegades que vulgueu en aquests post.

– A Facebook i Twitter, compartiu els links als post de les que s'apunten a la campanya als vostres murs i usem l'etiqueta #LasFeministasSomosLoMaximo.

En poques setmanes, la barra de Google reflecteix altres resultats més *guais*, però encara queda feina.

Posicionamiento en buscadores - Wikipedia, la enciclopedia libre

es.wikipedia.org/.../Posicionamiento_en_...
... nombrarlo por su título inglés, SEO (Search Engine Optimization). También es común llamarlo posicionamiento web, ...

CAMPANYA

Toque a Bankia

La setmana passada i aquesta, parlem d'un atac DDoS. Toque a Bankia és el mateix, però en el món analògic. És una acció de la gent comuna i és molt senzilla de fer: entrar en contacte amb altres persones i posar-vos d'acord per visitar la vostra sucursal plegades.

T'apuntes a l'oficina que et vagi millor, coneixes altres persones i aportes les teves idees i, el dia de l'acció, totes visitem la nostra oficina al mateix temps.

Més info: toqueabankia.net

SOFG

Posicionament SEO i cercadors

L'optimització per a motors de cerca (SEO, de l'anglès *search engine optimization*) és un procés que pretén augmentar la visibilitat d'una pàgina web als motors de cerca per millorar la seva posició a la pàgina de resultats. Altres formes del mercat dels motors de recerca (SEM, de l'anglès *search engine marketing*) són les llistes pagades. En general, la posició del rànquing està relacionada amb el nombre de visites; per tant, el SEO ha esdevingut tota una tàctica comercial. El SEO es pot enfocar a diferents tipus de cerca com, per exemple, d'imatges, vídeos o casos específics.

L'optimització per a motors de cerca considera el funcionament dels cercadors i què es busca. L'optimització pot incloure l'edició del contingut per donar rellevància a paraules clau. Una altra estratègia SEO consisteix a augmentar el

nombre de *backlinks* o enllaços que la web rep d'altres pàgines. Es distingeixen dos tipus de tècniques d'optimització. La dels *white hats* (barrets blancs) consisteix a fer una pàgina accessible adient per al públic lector. La dels *black hats* (barrets negres) o *spamdexing* utilitza mètodes com *link farms*, *keyword stuffing* i *article spinning*. Tot i això, molts motors de cerca intenten identificar aquestes pàgines web i degradar-ne la posició.

La primera acció de SEO reeixida aplicada a l'activisme va ser en l'àmbit de la cultura lliure. Durant molts anys, la gent que cercava SGAE a Google, topava amb SGAE LADRONES a la barra.

Més info sobre optimització per a motors de cerca: ves.cat/eIb3

IN MEMORIAM

José Luis Sampedro i el cànon de les biblioteques

Fa pocs dies, ens ha deixat José Luis Sampedro. Ell va ser una de les persones que es van oposar al cànon de les biblioteques amb més energia. Volem retre-li homenatge reproduint el manifest que va escriure el 2007 i que, avui dia, continua sent igual de vigent:

"En la vida corriente el que paga una suma es porque:
a) obtiene algo a cambio o b) es objeto de una sanción.

Y yo me pregunto: ¿qué obtiene una biblioteca pública, una vez pagada la adquisición del libro para prestarlo? ¿O es que debe ser multada por cumplir con su misión, que es precisamente ésta, la de prestar libros y fomentar la lectura?

Por otro lado, ¿qué se les desgasta a los autores en la operación? ¿Acaso dejaron de cobrar por el libro vendido? ¿Se

les leerá menos por ser lecturas prestadas? ¿Venderán menos o les servirá de publicidad el préstamo como cuando una fábrica regala muestras de sus productos?

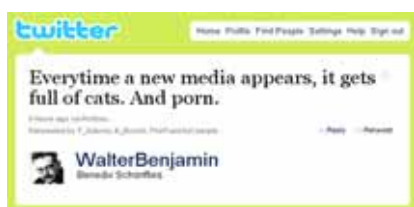
Pero, sobre todo: ¿Se quiere fomentar la lectura? ¿Europa prefiere autores más ricos pero menos leídos? No entiendo a esa Europa mercantil.

Personalmente prefiero que me lean y soy yo quien se siente deudor con la labor bibliotecaria en la difusión de mi obra. Sépanlo quienes, sin preguntarme, pretenden defender mis intereses de autor cargándose a las bibliotecas"

TUIT ROSA

Walter Benjamin

Aclariment d'una lectora sobre Què és un DDoS? (DIRECTA 312):
M'agradaria explicar que Anonymous ja fa molt de temps que no fa servir LOIC pels atacs DDoS per una molt bona raó: LOIC no amaga l'IP de l'atacant. Podeu trobar més info sobre les eines útils pels atacs DDoS a: ves.cat/eX7u. Res més, gràcies per la vostra feina.

EPIC FAIL

#AupaKutxa

Fa un parell de dies, als carrers de Donostia van aparèixer dos cartells que explicaven que Kutxabank havia comprat l'antic teatre Belles Artes de Donostia i que projectava construir-hi 90 habitatges per a famílies desnonades.

Misteriosament, als cartells, hi apareixia el hashtag #AupaKutxa. La meitat dels tuits donaven suport a la mesura, l'altra meitat la criticaven, però ambdues posicions contribuïen a donar-li visibilitat.

Kutxabank va demostrar que tenia un CM realment inepte: va desmentir explícitament que tingués intenció de solucionar el problema de les desnonades i, a més, va assegurar que la compra del Belles Artes no té cap relació amb la seva obra social.

L'acció, consistent a desvetllar la veritable cara de Kutxabank, havia estat un èxit rotund.

AGENDA

Divuitena Fira de la terra

BARCELONA 20 I 21/04

Passeig Lluís Companys
i Parc de la Ciutadella

La tardor de 1989, diverses entitats ecologistes catalanes van rebre informació sobre la preparació del vintè aniversari de la primera vegada que es va celebrar el Dia de la terra. El 1996, es va decidir tirar endavant un projecte de jornades al voltant d'aquesta data que, a poc a poc, ha anat ocupant tot un cap de setmana del mes d'abril des de fa divuit anys. És en aquest context que se celebra aquesta jornada lúdica i reivindicativa, que proposa diverses activitats. Hi haurà mercat, para-detes informatives, actuacions musicals i xerrades per a tots els públics i tots els gustos.

DS 20/04 Espai IES Verdaguera Sala 1 (Parc de la Ciutadella) 11h Debat: mercat de pagès, una eina per la sobirania alimentària. A càrrec de: Giorgi Pirazoli (director Mercato Terra Slow Food Bolònia), Sonia Callau (mercat de pagès del parc agrari del Baix Llobregat), Loia Puig (coordinadora de Mon Empordà), Nicanor Cosconeda (mercat Terra Slow Food Balaguer). 13h Cultivant sinèrgies, la cultura agrària a l'Alt Empordà, a càrrec de Montse Pasqual, tècnica del projecte. Espai IES Verdaguera Sala 2 11h El fracking, per què no el volem? Joan Feliu, membre de la plataforma Anti Fracking i Som lo que sembrem 16h Part a casa, a càrrec de Pepi Domínguez, de la cooperativa Titània Tasco.

DG 21/04 Espai IES Verdaguera Sala 1 18h Alternatives al consumisme industrialitzat i depredador, a càrrec d'ASI-A, Associació Salut i Agroecologia. Espai IES Verdaguera Sala 3 12h Herbicides i transgènics, a càrrec de Verónica Miró, biòloga i membre de Som lo que sembrem.

Això només és un tast de les activitats a la Fira de la terra d'aquest cap de setmana. Les podeu trobar totes a www.dielaterra.org

DC17^{/04}

BARCELONA

Baltasar Garzón i les febleses

del sistema judicial espanyol

19h Col·legi d'Advocats de Barcelona.

C. Mallorca, 283. Amb les intervencions de Jaume Asens, Francesc Gil Lluch, David Bassa i Sònia Bagudanch i la participació especial de Santiago Vidal.

DJ18^{/04}

BARCELONA

Inauguració de l'exposició

'Diagonal - Cornellà'

20h Av. Fabra i Puig, 274.

REUS

Projecció del documental

'Com un gegant invisible'

12h Escola d'Arquitectura de Reus (URV).

Av. de la Universitat, 1.

SABADELL

El malson d'Orwell:

control social i noves tecnologies

19:30h Can Capablanca. C. Compte

Jofre, 30. Edicions Tigre de Paper.

Presenta: Alerta Solidària.

DV19^{/04}

BARCELONA

Tercer Festival de Cinema

Anarquista de Barcelona 2013

Can Batlló. C. Constitució, 19.

Programa 21h 'Tot'. Projecció del curt

realitzat per Orxata Sound System.

21:30h Metzina. Música electrònica amb

flauta travessera en directe i audiovisuals en viu. 22:30h Final de vetllada. Sessió de DJ's. Patxanga o barbàrie.

GIRONA

Presentació del llibre 'Grups

autònoms. Una crònica armada

de la transacció democràtica'

19h CSO Can Kolmo. C. Carme, 41.

GRANOLLERS

Vuitè Aniversari de l'Anònims, sempre

lluitant contra el k.o.(s) comptable

20h Concert Carles Belda (acordió i veu)

Jaume Arnella (guitarra i veu). 21:30h

Pile on 45. Gourmet Dj sessions soul,

funk, blues, jazz, rhythm&blues, ska,

reagge, rocksteady... Dj's en format vinil

DS20^{/04}

BARCELONA

Los Bio-lentos presenten

'Poesia al rescate'

20h La Vaca. C. Milans, 4.

Cabaret del vintè aniversari

de RAI el Dia mundial del circ

Rai. Carders, 12 Programa: 20:30h batu-

cada al carrer amb La Banda Mandanga

21h Sopar 21:30h Inici Cabaret amb Saf-

fran, Montserrat Escopinaya, Cia.Zero en conducta, Cia.abreTeatro, Virginia Melgar, Remo Di, Filippo, Cia. Los Santos, Pluton, Agathe & Pako

Tercer Festival de Cinema

Anarquista de Barcelona 2013

Can Batlló. C. Constitució, 19.

Programa IV Biennal d'agulla i fil 18:30h

Espai de trobada. Cinefòrum La Bor-

deta: Black Mirror (I): Evolució de la tec-

nologia de comunicació i les relacions

humanes. 20h Auditori: concerts de

Soweto i M&M dj's.

LA LLAGOSTA

Jornada Agroecològica

en defensa de Can Piella

Programa: 10h Bicietada. Sortida de

Can Masdeu (Camí de Sant Llätzer, s/n.

Barcelona) Sortida 11:30h Renfe Cerdan-

yola 12h Caminada Sortida Renfe La Lla-

gosta 13h Acció reivindicativa 14:30h

Dinar popular 16h Taula rodona amb

Can Piella, Terra Franca, Delta Viu

i La Garrofa 19h Cafeta amb música

i tast de begudes artesanals.

Més info: <http://canpiella.cat>

MALGRAT DE MAR

Taller de roses. Les mil i una roses

18h Ateneu El Rovell. C. del Mar, 77.

SABADELL

Vermut musical amb

'Cançons i ritmes'

12h Can Capablanca. C. Compte Jofre, 30.

DG21^{/04}

MALGRAT DE MAR

Fem un conte? Activitat

per a grans i petites

18h Ateneu El Rovell. C. del Mar, 77.

FREQUÈNCIES
LLIURES

Ràdio Bronka 104.5FM Àrea metropolitana de Barcelona www.radiobronka.info |
Contrabanda 91.4FM Àrea metropolitana de Barcelona www.contrabanda.org |
Ràdio Línea IV 103.9FM Barcelona www.radiolinea4.net | **Ràdio Pica (només web)**
Barcelona www.radiopica.net | **Ràdio RSK 107.1FM** Nou Barris (Barcelona)
www.radiorsk.info | **Ràdio Trama 91.41FM** Sabadell www.radiotrama.net | **Ràdio Kaos**
(només web) Terrassa www.radiokaos.cat | **Postscriptum Radio (només per internet)**
Terrassa www.postscriptumradio.org | **Ràdio Pinsania 90.6FM** Berguedà www.radiopinsania.wordpress.com | **Ràdio 90 101.4FM** Olot www.r90.org | **Ràdio Klara 104.4FM** València www.radioklara.org |
Ràdio Malva 105FM València www.radiomalva.wordpress.com | **Ràdio Aktiva 107.6FM** Alcoi
www.radioktiva107fm.blogspot.com | **Ràdio Mistelera 101.4FM** Dénia - La Xara www.lamistelera.org |
Ràdio Bala 106.4FM Manresa <http://radiobalamanresa.wordpress.com>

Coetv Nou Barris (Barcelona) coetv@gmail.com | **Sants TV** <http://sants.tv>
Gramenettv Gramenet del Besòs www.tvgramenet.org

Selecció d'alguns programes de LaTele. Podeu consultar la graella sencera o veure tots els vídeos a www.latele.cat. Emetem des de Plaça Espanya fins a Sant Pol de Mar al **CANAL 37 DE LA TDT**. Resintonitza la teva tele per trobar-nos!
CADA NIT A PARTIR DE LES 20H30 NOUS PROGRAMES!

DILLUNS: 20:30h. Notícies 1
DIMARTS: 20:30h. Tv Animalista
DIMERCES: 20:30h. Contra-Infos

DILLUNS: 22h. Y tu qué miras gilipollas?
DIMARTS: 22h. El programa de punk de LaTele
DIVENDRES: 21h. Programa de l'alguia

DISSABTE: 22h. Cineclub 1
DIDUMENGE: 21h. La Xerrada

EL TEMPS

DIJOURS 18

Últim dia de calor prees-tiuença. En general, predominarà el sol i els vents giraran a sud-oest i a ponent durant la tarda.

DIVENDRES 19

A les comarques del nord, descens de temperatures que portarà ruixats i tempestes amb calamarsa a Girona i Barcelona.

DISSABTE 20

Ambient molt ventós a la Catalunya Nord i les comarques de Girona. Sensació de fred, però ambient assolellat.

DIUMENGE 21

La ventada es mantindrà a l'Empordà. Ambient força fred durant el matí. A mig dia, l'ambient serà suau per la presència del sol.

DILLUNS 22

Temperatures en clara recuperació, però amb intervals de núvols que deixaran ruixats febles al Pirineu, l'Ebre i Castelló.

DIMARTS 23

S'allunyarà la lleugera inestabilitat cap a Mallorca i Menorca. El sol s'imposarà a la majoria de comarques.

/ ROBERT BONET

«La indiferència juga contra la llengua catalana»

Àlex Romaguera
Salut Vila
@La_Directa

Amb què t'inspires per preparar el documental?

La idea surgeix de veure un reportatge en què un parlant de gaèlic volta per Irlanda sense canviar de llengua en cap moment. En set o vuit episodis, mostra les dificultats de viure només utilitzant el seu idioma. Vaig pensar que, a Catalunya i salvant les distàncies respecte a la situació del gaèlic, calia fer un reportatge similar.

Com a estudiant de lingüística, ja tenies interès en aquest tipus de treballs?

La sensibilitat lingüística em ve de petit. Això, sumat als estudis de cinema i televisió, a la creació de la productora i a la meua labor en el departament de lingüística de la Universitat de Barcelona, em van empenyer a realitzar el documental. Fa molts anys que ho tenia en cap, però tots els factors van confluïr per fer-lo possible.

Sobre quina hipòtesi el plantejges?

La meua teoria és que el català no està tan bé com ens volem fer creure. És evident que la situació ha millorat, sobretot si ho comparem amb la dictadura. Ara bé, 38 anys després de la mort de Franco, la comparació s'hauria de fer respecte a l'etapa posterior. I avui, el catalanopar-

lant sol canviar de llengua quan s'adreça a un castellanoparlant i, en àmbits com l'etiquetatge, el cinema o la justícia, no avancem com caldria. Hem disposat la normalització lingüística en la immersió a les escoles i, amb això, no n'hi ha prou.

Què revela el documental?

Que, a Catalunya, cal saber el castellà per viure, però no pas el català. Per demostrar-ho, vam utilitzar com a element subversiu el cas d'una noia alemanya que es va instal·lar aquí aprenent el català d'inici. Entre d'altres situacions, es va tro-

«La majoria de la població es mostra passiva respecte a la salut del català i, en contextos on l'ha de parlar, sovint, ho viu com un conflicte»

bar que el llibre per treure's el carnet de conduir o les instruccions dels medicaments estaven en castellà. Un fet davant el qual la gent no para atenció. Estem tan acostumats que sigui així, que, en lloc de sorprendre'ns, ho veiem com a normal. El testimoni d'aquesta noia és allisonador de l'ambient en què ens movem.

Quines conclusions n'has tret?

Que la majoria de la població es mostra passiva respecte a la salut del català i que, en contextos on l'ha de parlar, so-

vint, ho viu com un conflicte. En sociolingüística, d'això, se'n diu *llengua marcada*. Ens han fet creure que, mentre el castellà no té ideologia i el seu ús no causa cap tipus de problema, el català té una connotació política equiparable a ser militant de la causa. Potser per això el català és tan potent a Internet, ja que pots escriure el que vols i ningú no t'interpel·la quan l'utilitzes. En definitiva: com ens ensenya la noia alemanya, no pots viure en català en tots els àmbits socials.

Això és especialment colpidor en algun territori?

Més que l'entorn geogràfic, el fenomen és preocupant en el camp de l'etiquetatge o de la justícia, on hem assimilat que l'idioma vehicular és el castellà. El conflicte, doncs, no existeix per l'enfrontament, sinó per la renúncia a evitar-lo, cosa que és símptoma d'un problema no resolt. És a dir: el coneixement del català, que segons les estadístiques es troba en el 93%, contrasta amb l'ús social dels seus parlants, el 75% dels quals se solen passar al castellà.

Amb el documental, pretens apel·lar a la responsabilitat?

Em donaria per satisfet si serveix perquè siguem coherents i prenguem consciència dels drets que ens emparen com a catalanoparlants; uns drets sobre els quals tenim un gran desconeixement. La indiferència juga contra la nostra llengua. ◀

David Valls

Autor del documental 'Són bojos, aquests catalans!?', una radiografia sobre l'estat del català en els diferents àmbits de la vida quotidiana. Rodat a Catalunya, la Franja de Ponent, la Catalunya Nord i Andorra, el treball neix per iniciativa de David Valls, estudiant de lingüística i diplomant en cinema i televisió, que a través del format *road movie* i una mirada crítica no exempta d'ironia ens apropa a les contradiccions entre les pautes lingüístiques de les catalanes i el coneixement de l'idioma en aquesta part del territori. El projecte, realitzat per Zeba Produccions i finançat mitjançant el micromecenatge a través de la plataforma Verkami, ha comptat amb l'apadrinament de Tallers per la Llengua i la Plataforma per la Llengua i amb l'assessorament del Grup d'Estudi de Llengües Amenacades (GELA) i del Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació (CUSC) de la Universitat de Barcelona. El documental tindrà continuïtat amb una segona part dedicada a la resta del país: el País Valencià, les Illes i l'Alguer.

El 26 d'abril s'estrena a Barcelona el documental 'Són bojos, aquests catalans!?', una radiografia sobre l'estat del català en els diferents àmbits de la vida quotidiana. Rodat a Catalunya, la Franja de Ponent, la Catalunya Nord i Andorra, el treball neix per iniciativa de David Valls, estudiant de lingüística i diplomant en cinema i televisió, que a través del format *road movie* i una mirada crítica no exempta d'ironia ens apropa a les contradiccions entre les pautes lingüístiques de les catalanes i el coneixement de l'idioma en aquesta part del territori. El projecte, realitzat per Zeba Produccions i finançat mitjançant el micromecenatge a través de la plataforma Verkami, ha comptat amb l'apadrinament de Tallers per la Llengua i la Plataforma per la Llengua i amb l'assessorament del Grup d'Estudi de Llengües Amenacades (GELA) i del Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació (CUSC) de la Universitat de Barcelona. El documental tindrà continuïtat amb una segona part dedicada a la resta del país: el País Valencià, les Illes i l'Alguer.